

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta provozně ekonomická

Obor provoz a ekonomika

Katedra práva

Diplomová práce

Lidové léčitelství v právní úpravě a v praxi ČR

Autor:

Jan Mayer

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Ing. Pavel Pikola

Praha 2010 ©

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Lidové léčitelství v právní úpravě a v praxi ČR* zpracoval samostatně za použití uvedené literatury a za odborného vedení pana doktora Pavla Pikoly.

V Praze dne 6.3.2010

.....

Poděkování

Rád tímto děkuji vedoucímu diplomové práce, panu doktorovi Pavlu Pikolovi, za jeho odborné vedení a poskytnuté konzultace při zpracování diplomové práce na téma *Lidové léčitelství v praxi a v právní úpravě*. Zároveň tímto děkuji všem, kteří se ochotně účastnili dotazníkového šetření a umožnili tak realizaci praktické části práce.

Lidové léčitelství v právní úpravě a v praxi ČR

Folk-healing in legal regulations and general practice in CR

Souhrn

Diplomová práce s názvem „Lidové léčitelství právní úpravě a v praxi ČR“ ve své teoretické části popisuje vztah lidového léčitelství a práva včetně případů lidových léčitelů, výběr z metod využívaných lidovými léčiteli v praxi, bylinnou terapii spolu s několika druhy přístupů k léčení energií a v poslední řadě postoj klubu skeptiků. Praktická část je započata pomocí dvou dotazníkových šetření a následným vyhodnocením sebraných dat. Posléze je v práci využito vlastních poznatků pro zhodnocení vybraných skeptických názorů. Před závěrem následuje pohled na současné léčitelství za pomoci příspěvků lidí, kteří byli ochotni v samotném dotazníku, uvést nejen své postoje, ale i zážitky.

Klíčová slova

- lidové léčitelství
- právo
- léčitel
- oficiální medicína
- alternativní medicína
- živnost
- skepticismus
- energie
- senzibil

Summary

This diploma theses called “Folk-healing in legal regulations and general practice in CR“ describes in its theoretical part relations of folk healing and the law, included the cases of some prosecuted healers, a selection of the methods used in practices, herbal therapy and several kinds of energy healing, as well as the opinions of the “skeptical club“. A practical part starts with two questionnaire and the analysis of the collected data. Then it uses some own findings for analysis of the skeptical opinions. Before the thesis conclusion, there are some entries of people who allowed to share their opinions and experiences.

Keywords:

- folk-healing
- law
- healer
- business
- official medicine
- alternative medicine
- energy
- sensibil
- skepticism

OBSAH

1 ÚVOD	7
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	9
3 PRÁVNÍ ÚPRAVA LIDOVÉHO LÉČITELSTVÍ	10
3.1 ŽIVNOSTI, POD NIMIŽ PODNIKAJÍ LÉČITELÉ	10
3.2 URČENÍ SPRÁVNÉHO POSTUPU LÉKAŘE.....	11
3.3 LÉKAŘSKÝ SLIB	12
3.4 POSTIH V PŘÍPADADECH LÉKAŘE A LÉČITELE	12
3.5 SPOLEČNÁ CESTA LÉKAŘŮ A LÉČITELŮ - HOMEOPATIE	12
3.6 NEZDRAVOTNÍ LÉČITEL VE ZDRAVOTNICKÉM ZAŘÍZENÍ	13
4 VYBRANÉ METODY LIDOVÉHO LÉČITELSTVÍ	15
4.1 LÉČITELSTVÍ.....	15
4.2 ALTERNATIVNÍ MEDICÍNA	16
4.3 LÉČITELÉ.....	16
4.4 ENERGETICKÁ LÉČBA	16
4.4.1 Populární vesmírná energie.....	18
4.4.2 Původní čínská technika.....	20
4.5 FYTOTERAPIE	21
5 POHLED SKEPTIKŮ NA LIDOVÉ LÉČITELSTVÍ	22
5.1 SKEPTICISMUS	22
5.2 MEZINÁRODNÍ KLUB SKEPTIKŮ.....	22
5.3 ČESKÝ KLUB SKEPTIKŮ.....	22
5.3.1 Problematika průkaznosti léčitelství na základě výroků Českého klubu skeptiků - Sisyfos	23
5.3.2 Léčitelství pod drobnohledem profesora Heřta	24
5.3.3 Lidové léčitelství a klub skeptiků.....	25
6 PŘÍPAD Z PRAXE	27
6.1 PŘÍPADY, KDY BYLI LÉČITELÉ TRESTNĚ STÍHÁNI.....	27

6.1.1	Michaela K. zemřela při masáži.....	27
6.1.2	Případ muže několika jmen	28
6.1.3	Léčitel, který údajně znásilnil	30
6.1.4	Případ léčitele, z jehož zabaveného domu je nyní domov důchodců.	31
7	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	33
7.1	STRUKTURA PRVNÍHO DOTAZNÍKU	33
7.2	VÝBĚROVÝ VZOREK PRVNÍHO DOTAZNÍKU	33
7.3	ZPŮSOB OBODOVÁNÍ JEDNOTLIVÝCH ODPOVĚDÍ.....	33
7.3.1	Postup bodového vyhodnocení.....	34
7.3.2	Výklad účelu jednotlivých otázek	34
7.4	STRUKTURA DRUHÉHO DOTAZNÍKU	36
7.4.1	Návaznost jednotlivých otázek	36
8	ZJIŠTĚNÉ POZNATKY A JEJICH VYHODNOCENÍ.....	37
8.1	VÝSLEDKY PRVNÍHO DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	37
8.1.1	Upřesnění.....	38
8.1.2	Doplňující informace k šesté otázce.....	38
8.2	VÝSLEDKY DRUHÉHO DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	39
8.3	MOŽNOSTI ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY ŽIVNOSTENSKÝCH OPRAVNĚNÍ LÉČITELŮ	43
8.3.1	Zakázání léčitelství.....	43
8.3.2	Legalizace jako Speciální živnost.....	43
8.3.3	Legalizace jako volná živnost	44
8.3.4	Legalizace dle Českomoravského svazu léčitelských umění	44
8.3.5	Legalizace obecně	45
8.4	VLASTNÍ ZKOUMÁNÍ K VÝROKŮM A NÁZORŮM KLUBU SISYFOS.	47
8.4.1	Logické argumenty skeptiků.....	47
8.4.2	Zdánlivě logický pohled nevysvětlí vše	48
8.4.3	Vzdělání léčitele	50
8.5	LÉČEBNÁ ENERGIE	51
8.6	KAZUISTICKÉ ZHODNOCENÍ PROBLEMATIKY	52
8.6.1	Daňové úniky a šarlatáni	52

8.6.2 Léčitel a jeho příjem.....	53
8.6.3 Nemusí být snadné najít léčitele, který opravdu pomůže	55
8.6.4 Názor léčitelky.....	56
8.6.5 Rozhovorem získané informace.....	56
8.6.6 Oficiální spolu s alternativním přístupem mohou při léčbě vytvořit jistější kýžený efekt.....	57
8.6.7 Příspěvky lidí, kteří navštívili léčitele	59
8.7 LÉČITELSTVÍ V SOUČASNOSTI.....	62
8.7.1 Energetické léčení na internetu.....	63
9 ZÁVĚR.....	65
10 SEZNAM LITERATURY	68
11 PŘÍLOHY	72

1 ÚVOD

Lidové léčitelství existuje od nepaměti, ať chceme, nebo ne. Podobně jako mezi jinými povoláními najdeme šejdíře a podvodníky, díky ohromné neurčitosti se mnoho z nich seběhne do tohoto povolání.

Bezesporu nejznámějším léčitelem byl Jeshua Kristus – Nazaretský. Nespočet lidí se léčitelství směje, někteří již na některého léčitele narazili a mají důvod se smát. Ježíš byl tesař a já měl možnost pár týdnů dělat krov se špičkovými tesaři. Po té nedlouhé zkušenosti se také směji mnohým nekvalitním pracím tesařů s letitou praxí. Mnoho lidí popírá novo-zákonné události, přesto v křesťanství věří čtvrtina světové populace, a to zřejmě díky novému zákonu, který se k lidstvu nezdá tak krutý a velmi soustředí právě na události okolo nejznámějšího léčitele historie naší planety.

I přestože mnohé události nesou šrám doby a zřejmě byly, coby historická fakta, upraveny, mnohé mají nezvratný základ. Například když Kristus přiváděl mrtvé k životu. Lidé nemuseli poznat, že člověk ještě nebyl mrtvý. Termín smrt je nenávratný, nelze tedy mrtvého přivést k životu, když se tak stane, jde technicky o oživení, nikoliv návrat ze stádia smrti, tím se zabývají experti na NDA – Near death experience. Mohlo jít o velmi vážné stavy, ve kterých by i naše současná medicína nemusela konstatovat smrt.

Osobně znám léčitele, po jehož působení se do několika hodin probral člověk z komatózního stavu. Nutno vysvětlit, že osoba měla prasklou cévu v mozku, přičemž lékaři nebyli schopni operovat a po dvoutýdenním komatu rodině sdělili, že dávají pouze 20% šance na zachování života. Jak zajímavé bylo v telefonu slyšet jednoho z nejužších blízkých, jak s radostí sděluje, že se člověk, kolem kterého se točila půlka jejich světa, po pár hodinách probral z kómatu.

Poslední dobou zaznamenává vzestup alternativní medicína a hnutí New age. Dříve média o léčitelích spíš mlčela, nyní jich je plný internet, mnohá knihkupectví se plní nesčetnými knihami o léčitelství a přístupech k lidské duši. Plní se tisíce seminářů, kde lidé mohou objevovat své skryté kvality v těchto abstraktních záležitostech. Krátce po revoluci bylo v ČR registrováno okolo třiceti tisíc léčitelů. Pro srovnání - v Indii ve státu Uttar Pradéš, při výrazně zastaralejší formě zdravotní péče, kde je víc než

sedmnáctkrát vyšší počet obyvatel, je registrováno čtyřicet tisíc léčitelů. V očích mnohých mohlo jít o přílišný počet porevolučních lidových léčitelů. Logické vyústění vede k závěrům, i díky mnohým neblahým zkušenostem, že nemálo z těchto lidí, byli podvodníci a šarlatáni, nebo neprojevovali dostatečnou kompetenci pro tento způsob obživy. I když v tomto případě jde o velmi abstraktní pojem. Tento stav je samozřejmě minulostí, současné odhady expertů však sdělují, že počet léčitelů se i nyní pohybuje mezi dvaceti a třiceti tisíci.

Tato diplomová práce si klade za úkol zjistit obecný pohled, i pohledy konkrétní na prospěšnost a potřebnost lidového léčitelství stejně tak jako na jeho stinné stránky.

Naplnění obsahu práce dochází právě v době, kdy mnohým lidem nestačí vysvětlení od lékařů, v době, kde lidé hledají vlastní duchovní podstatu a obstarožní klerikální instituce nejsou schopny tuto touhu po hledání nasýtit.

Práce odkazuje na současnou právní úpravu v oblasti léčitelství, respektive poukazuje na nedostatečnou legislativu s návrhem na zlepšení tohoto stavu. K tomuto zjištění byla prostudována odborná literatura, které bylo užito zejména v rešeršní části. Další metodou, se kterou se lze setkat v této studii, je vyhodnocení dotazníkových šetření. Nechybějí ani informace získané z osobních rozhovorů, příspěvků a článků na internetu. Ustálené spojení klasická medicína je v práci nahrazeno pojmenováním medicína oficiální. Důvodem je značná globální nejednotnost pojmu klasická. V Číně je například za klasickou medicínu považován soubor technik a postupů, který nese název medicína alternativní právě v ostatních zemích.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

V části první je cílem práce objasnit problematiku lidového léčitelství, zejména z pohledu právního, praktického a skeptického, za pomoci odborné literatury, čerpání z internetových zdrojů, televizních přenosů a periodického tisku. Samotná literární rešerše je rozdělena na tři části.

Následující vlastní výzkum je založen na sběru informací dotazníkovou formou, konzultacemi s experty, ústním a písemným podáním dalších názorů týkajících se problematiky lidového léčitelství. Vyhodnocení odpovědí a názorů respondentů vede k závěrům potřebným pro celkovou práci.

Cílem výzkumu je hlubší proniknutí do problematiky lidového léčitelství za pomoci mapování přímých zážitků a názorů. Nikoliv událostí, které se údajně někomu přihodily. Dalším kladeným cílem je zjistit, co si lidé myslí o léčitelství a jeho aspektech, zda mají v tyto praktiky důvěru a zejména, zda je léčitelství lidem prospěšné či nikoliv a má-li být lidové léčitelství uzákoněnou formou živnosti. Dále se výzkum zaměřuje na problematiku daňových úniků, kterou analyzuje za pomoci otázek počtu návštěv a výše plateb.

V závěru jsou zjištěné poznatky shrnuty s cílem odpovědět, zda má lidové léčitelství podporu ze strany dotazovaných a zda si přejí jeho případné uzákonění.

Práce se také zabývá návrhy na legislativní úpravu dané problematiky a popsáním možných vzniklých situací.

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA LIDOVÉHO LÉČITELSTVÍ

V rámci legislativního hlediska je léčitelství velmi obtížně uchopitelná činnost. Na to poukazuje i evropská zkušenost. Léčitelství je ve většině evropských států ponecháno bez jakékoli legislativní úpravy, v Německu byl schválen speciální zákon o léčitelích, kterým se říká “Heilpraktikern“. Tento zákon od léčitele vyžaduje podstoupení určitého školení a přezkoušení znalostí, v Holandsku, jako jedné z mála zemí, je lidové léčitelství dokonce povoleno. V Československé republice patřilo léčitelství do sféry působnosti živnostenského zákona, zatímco Zákon o péči o zdraví lidu z r. 1966 se přímo léčitelstvím nezabývá. Živnostenský zákon vydaný v roce 1991 byl však již několikrát novelizován. Podle novely z r. 2000 není samotná činnost léčitelů živností. Z tohoto faktu vyplývá, že léčitelství v ČR není zákonem dále upraveno. Léčitelé tedy pracují většinou nezákonně. Mnozí senzibilové a léčitelé podnikají v rámci volné živnosti - poradenské činnosti, jiní poskytují masáže. Nebo je jejich činnost označena jako občanská výpomoc.¹

3.1 Živnosti, pod nimiž podnikají léčitelé

Volná živnost nesoucí číselné označení 123 byla vybrána některými léčiteli pro poskytování a zaštitění jejich služeb. Tato živnost nese název poskytování služeb osobního charakteru, jež zahrnuje léčitelství nepřilíš vzdálené činnosti – kartářek, numerologů, astrologů a grafologů. Dále do této kategorie spadá činnost seznamovacích a svatebních kanceláří, provoz šaten, práce čističů bot, samoobslužných fotografických automatů a další služby osobního charakteru. Poslední zmíněné označení se asi nejlépe hodí na činnost lidových léčitelů – další služby osobního charakteru.

Také se pak může jednat o masérské, rekondiční a regenerační služby, jež jsou v působnosti nařízení vlády č.209/2001 Sb., který stanovuje seznam živností, jejichž výkon smí podnikatel zajistit jen fyzickými osobami, které splňují odbornou způsobilost stanovenou tímto nařízením. Pro tuto činnost je nutné mít buď výuční list z tříletého

¹ HEŘT, Jirí.: <<http://www.sysifos.cz/index.php?id=slovník&act=zobrazit&idd=&pismo=&vyraz=1189079042&heslo=Léčitelství>>

učebního oboru se zaměřením na masáže, nebo stejně tak zaměřenou střední školu ukončenou maturitou, která je navíc nabízí možnost zaměření fyzioterapie či rehabilitační pracovník. Případně diplom z vyšší zdravotnické školy – obor diplomovaný fyzioterapeut. Pro certifikaci této živnosti také postačí doklad o absolvování lékařské fakulty a dosažení odborné způsobilosti navíc v ještě nezmiňovaných oborech balneologie, léčebné rehabilitace či tělovýchovného lékařství ve variantě buďto magisterského nebo bakalářského vzdělání. Nejjednodušeji však lze splnit podmínky absolvováním kvalifikačního kurzu či osvědčením o rekvalifikaci vydaným akreditovanou institucí Ministerstvem zdravotnictví, školství mládeže a tělovýchovy nebo jiným ministerstvem, nebo získáním dokladu o vykonání zkoušky podle vyhlášky ministerstva. Poslední zmíněná možnost je časově nejméně náročný způsob, jak dosáhnout odborné způsobilosti pro podnikání v oboru masérství, rekondičních a regeneračních služeb, které následně mohou mít úzkou spojitost s alternativní medicínou.

V případě, že má léčitel vysokoškolské vzdělání ve studijním oboru psychologie, mohl by praktikovat Psychologické poradenství a diagnostiku.²

Výjimkou nejsou ani léčitelé, kteří mají vícero živnostenských oprávnění. Podnikateli ostatně umožňuje zákon č.455/1991 Sb., §15 mít živnostenských oprávnění více.

3.2 Určení správného postupu lékaře

Lege artis jsou postupy v souladu se současně dostupnými poznatky lékařské vědy, ty vyžaduje platný předpis. Není zřejmé, zdali-by ošetřující lékař při určitém druhu spolupráce s nezdravotnickým léčitelem ve zdravotnickém zařízení dokázal obhájit postup léčeni jakožto lege artis. V případě, je-li činnost léčitele označena za zdravotní péči nebo léčení, pak se dostáváme do situace, kdy je jeho činnost již protiprávní. Takováto činnost již je v rozporu se zákonem.³

² Zákon č. 455/1991 Sb., O živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

³ VONDRÁČEK, Lubomír.: <http://www.medicina.cz/odborne/clanek.dss?s_id=5438&s_ts=39384,7275>

3.3 Lékařský slib

Jde o přísahu, kterou v současné době skládají lékaři. Tato přísaha není v žádné zemi právní normou a občas se mírně různí. Jedná se tedy o lékařský etický kodex, který je v některých případech překonán a podřízen právním normám vyšší právní síly. Mimo přísah směřovaných k bohům zde nalezneme i jakýsi zákaz eutanazie a interrupce. Modernější verze však tyto části přísahy často nezmiňují, takže ony přežití části zůstávají vynechány.

V Hippokratově přísaze však nalezneme i větu, která by se dala přeložit následovně. Nebudu operovat žádného pacienta trpícího kameny, péči o pacienta přenechám těm, kteří se touto prací zabývají. Tuto lze vyložit, jako odkaz přenechávající práci léčitelům. Léčitelé obecně žádnou podobnou přísahu nemají, pokud k jejímu skládání nedochází v úzkých komunitách, či v rámci škol či seminářů.⁴

3.4 Postih v případech lékaře a léčitele

Léčitel, na rozdíl od doktora není za své rady trestně postižitelný. Tato mnohými silně vnímaná nespravedlnost je pro mnohé velký problém. Léčitel či senzibil tedy nenese zodpovědnost i v případě, že řekne klientovi, aby přestal užívat naordinované medikamenty. Rada takto závažná může vyústit až k nenávratnému poškození zdraví či smrti. Lékař musí léčit lege artis, ale lidoví léčitelé žádná taková pravidla stanovená nemají.⁵

3.5 Společná cesta lékařů a léčitelů - homeopatie

„Homeopatie je blízka holismu, neboť člověka pojímá jako celek fyzických a duševních složek v neustálé interakci. Zásah do organismu ve formě chemikálií (klasickými léky) považuje za agresi, která sice ničí příznak (onemocnění), ne však nemoc (nerovnováhu). Ve Velké Británii, Německu aj. metoda vyučována na někt. lékařských fakultách, v ČR do roku 1989 zakázána, v souč. se rozvíjí. Opak alopatie.,⁶

⁴ <<http://www.zsf.jcu.cz/hipokratova-prisaha/>>

⁵ ŠTECHOVÁ, Kateřina.: <<http://www.medatron.cz/d-info/nejnovejsi/047.php>>

⁶ Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích, Praha 1997

3.6 Nezdravotní léčitel ve zdravotnickém zařízení

Nezřídkou kdy nastává spor, kdy léčitelé zasahují ošetřujícím lékařům do diagnostického a léčebného postupu. Toto je dostatečný důvod, aby ošetřující lékař odmítl odpovědnost za výsledek léčby. Nemůže však odmítnout pacienta léčit. Z forenzního důvodu je tedy pro lékaře nutností uvádět veškeré dostupné informace do zdravotnické dokumentace.

Kdokoliv může činit to, co není zákonem zakázáno. Nikdo však nesmí být nucen k něčemu, co zákon neukládá. Žádný platný předpis nezakazuje činnost jasnovidců, senzibilů a lidových léčitelů, stejně tak nezakazuje pacientům vyhledávat a využívat jejich služby. Jasnovidci, lidoví léčitelé a senzibilové jsou nezdravotnickým personálem v případě poskytování zdravotnické péče či léčení.⁷

Ošetřující zdravotnický pracovník musí při poskytování zdravotní péče postupovat *lege artis* a je plně odpovědný za poskytnutou péči. Pokud pochybí nebo dojde ke komplikacím, je volán k odpovědnosti. V tomto případě však na jeho obhajobu stačí, když je postup dle *lege artis*.

Přivede-li si pacient do místa hospitalizace lidového léčitele či senzibila, za účelem léčby, nebo pro určení patogenních zón, aniž by byl dopředu informován zdravotnický personál, který by dal souhlas, pak se objevuje nedořešený problém. Může se také stát, že nesouhlas vydá jiná osoba v lůžkovém zařízení či někdo z personálu, který v daném zařízení slouží.⁸

Zákon č.20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, poskytování zdravotní péče § 11 v první části praví následující. *„Zdravotní péči poskytují zdravotnická zařízení státu, obcí, fyzických a právnických osob v souladu se současnými poznatky lékařské vědy. Podmínky poskytování zdravotní péče ve zdravotnických zařízeních stanoví zvláštní zákony. Zdravotní péči poskytují dále zařízení sociálních služeb s pobytovými službami,*

⁷ VONDRÁČEK, Lubomír.: <http://www.medicina.cz/odborne/clanek.dss?s_id=5438&s_ts=39384,7275>

⁸ VONDRÁČEK, Lubomír.: <http://www.medicina.cz/odborne/clanek.dss?s_id=5438&s_ts=39384,7275>

jde-li o ošetrovatelskou a rehabilitační zdravotní péči o pojištěnce v nich umístěné, a to za podmínek a v rozsahu stanoveném ve zvláštním právním předpisu.“

Poskytování zdravotní péče - § 12 uvádí: „Zdravotní péči poskytují zdravotnická zařízení na základě spolupráce a účelné dělby práce při zachování jednoty odborné péče o zdraví člověka a osobní odpovědnosti za poskytovanou péči. V těchto zařízeních mohou vyšetřovací a léčebné výkony provádět jen oprávnění zdravotničtí pracovníci.“⁹

⁹ Zákon č.20/1966 Sb., o péči o zdraví a lidu, ve znění pozdějších předpisů

4 VYBRANÉ METODY LIDOVÉHO LÉČITELSTVÍ

4.1 Léčitelství

Základem tohoto systému je užití léčebných postupů, které využívají formy bioenergie léčitele, v užším smyslu. V širším smyslu jde o nepřesné označení medicíny alternativní. Léčitelství vychází z předpokladu nespoutané energie, která spojuje jak svět, tak i člověka. Samotným důsledkem ztráty energie či narušení její rovnováhy je v krajních případech nemoc. To znamená, že lze měnit energetickou koncentraci, která se dá i cíleně regulovat. Léčitel ji doplňuje i na dálku, schopnost manipulovat s energií je podmíněna jednak vědomým rozvíjením a nadáním člověka, ale i jeho současným fyzickým a duševním stavem. Oficiální medicína léčitelství přijímá pouze omezeně a staví se k němu většinou dost vyhýbavě.¹⁰

Teoreticky lze jako mezikrok vnímat například homeopatii, která je léčitelství blízká. Tento léčebný systém využívají jak léčitelé, tak i lékaři. Tuto metodu založil koncem 18. století S. Hahnemann. Při léčbě je podávána nepatrná dávka léčiva, která by ve větším množství vyvolala stejné příznaky jako samotné onemocnění, jde tedy o zásadu léčení stejného stejným. Homeopatické přípravky jsou několikanásobně ředěny. O síle koncentrace mluvíme jako o potenci, ta je až 1:10 na dvanáctou. V roztoku je tak obsaženo pouze několik molekul účinné látky. Homeopatie je velmi blízká holismu, bere člověka jako soubor duševních a fyzických složek, které jsou v neustálé interakci. Zásah chemikálií (klasickými léky) do lidského organismu pociťuje jako agresi, která neničí nerovnováhu, ale pouze její příznak. Je tedy naprosto zřejmé, že je opakem alopatie. V Československé socialistické republice byla homeopatie do roku 1989 zakázána, nyní se rozvíjí.¹¹

¹⁰ Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích, Praha 1997

¹¹ Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích, Praha 1997

4.2 Alternativní medicína

„Alternativní medicína je naprosto nehomogenní soubor metod nejrůznější povahy a původu, které se opírají o starou lidovou zkušenost nebo jsou umělou konstrukcí nebo módním výmyslem jednotlivců, nadaných bujnou fantazií. Mnozí z nich se cítí obdařeni mimořádnými schopnostmi. Provozují ji osoby s nejrůznější kompetencí, od analfabetů k univerzitním profesorům. Principy metod AM jsou v rozporu s vědeckými poznatky a jejich účinnost je podložena jen subjektivními dojmy pacienta nebo léčitele. Objektivně nebyla ve většině případů prokázána. Jejimi diagnostickými postupy nelze zjistit příčiny choroby, tedy stanovit diagnózu, tak jak ji zná medicína, takže léčba může být zaměřena jen na příznaky choroby a psychiku pacienta. Tvrzení zastánců AM, že AM léčí příčinu nemoci, kdežto vědecká medicína jen jejich příznaky, je lživé. Platí pravý opak. A tvrzení o „celostním“, „holistickém“ přístupu je evidentně jen libivým matoucím slovem. Každý si tu „celostnost“ představuje jinak.“¹²

4.3 Léčitelé

Z medicínského hlediska jde obvykle o laiky, kteří si přisuzují mimořádné schopnosti a znalosti, které jim dávají možnost léčit ostatní. Někdy však dosahují výsledků i v případech, ve kterých oficiální medicína selhává. Povětšinou vysvětlují účinek principem působení své vlastní energie na energii pacienta. V jiných situacích používají léčbu bylinkami či manipulativní léčbu. Do budoucna je žádoucí systematická spolupráce s lékaři a vytvoření systému státní kontroly.¹³

4.4 Energetická léčba

Jedná se o prvek využívající mnohými lidovými léčiteli, léčba je založena na vědou nepřijímané představě léčitelů a mnohých dalších lidí o energii, která je jiná, než ty dosud popsané (gravitační, elektromagnetická, silná apod.). V této představě nejčastěji figuruje bioenergie – energie vyzařovaná a využívaná živými organismy. Stejně tak se

¹² HEŘT, Jirí.: <<http://www.sysifos.cz/index.php?id=vypis&sec=1239011222>>

¹³ Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích, Praha 1997

bere v úvahu například energie kamenů či vesmírná energie. Lidoví léčitelé, kteří pracující s těmito energiemi tvrdí, že jimi mohou působit na postižená místa tím, že do jisté míry usměrňují onu energii. Základní princip tkví v myšlence odejmutí negativní energie a v rámci dodání pozitivní pacienta zharmonizují. Podstatu těchto energií za pomoci technických prostředků a stávajících vědeckých přístrojů zřejmě lidé nebyli a nějaký čas nebudou schopni zjistit. Není tedy vědecká možnost, která by dokázala zodpovědět, zdali jde o jeden nebo více druhů energie, nebo různé projevy stejného typu energie. Někteří léčitelé přítomnost těchto energií zjišťují využitím nejrůznějších pomůcek. Za takovouto pomůcku nejčastěji senzibilové volí kyvadlo, spirálu, nebo dráty tvaru L.¹⁴

Obrázek 1 – Léčba energií

zdroj: ¹⁵

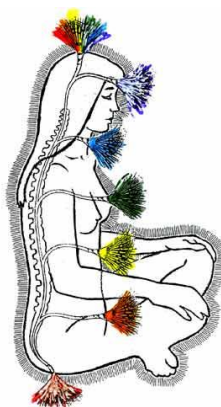
¹⁴ LENKOVÁ, Jitka.: Velká kniha alternativní medicíny, Praha 2001

¹⁵ <<http://newwebsitemarketing.com/wp-content/uploads/2009/07/holistic-health-healing.JPG>>

Klienti léčitelů pracujících s energiemi často vnímají tlak, teplo, anebo různé chvění. Senzibil se přitom pacientů často ani nedotýká, ti i přesto mají nezvyklé vjemy, které jsou pro ně samotné často velmi zajímavé a tak si samotnou vzpomínku uchovávají po léta. Někteří klienti necítí nic, a přesto u některých z nich dojde k ústupu bolesti, zlepšení stavu, nebo zvýšení hybnosti během pár minut.¹⁶

Člověk má mít energetická centra, která byla nazvána slovem čakra. Znění tohoto slova vychází ze sanskrtu, kde znamená kruh. I současná věda v místě čaker zaznamenává zvýšenou koncentraci elektromagnetického vlnění, které mohlo být před tisíci let jen těžko měřitelné. Každý jedinec má sedm základních čaker a takřka nesčetně menších, ty jsou využívány například i jako akupunkturální body.¹⁷

Obrázek 2 – Schéma systému hlavních čaker

zdroj: ¹⁸

4.4.1 Populární vesmírná energie

Během posledních let jde o velmi populární fenomén zvaný Reiki, řadící se do kategorie léčení energií. Reiki se těší široké oblibě nejspíš proto, že se jej může naučit každý, není k němu zapotřebí žádného speciálního nadání. Systém funguje v několika cyklech zasvěcování. V současné době se uvádí 4. stupeň jako mistrovský. Každé zasvěcení trvá většinou pár desítek minut až několik málo dní. Mezi pokročením na další stupeň by

¹⁶ CHOBOTSKÝ, P.: Čas senzibilů a léčitelů, Lysá nad Labem 1992

¹⁷ ANDREWS, Ted.: Průvodce léčitele, Praha 2004

¹⁸ <<http://www.raggiodiluce.it/chakra.htm>>

však měl být nějaký časový prostor, většinou v řádu měsíců. Není tedy vhodné příliš spěchat, jelikož i sebemenší změna vyžaduje nějaký ten čas.

V devatenáctém století léčba energií enormně zaujala dr. Usui, který po dlouhých letech hledání dostal na hoře Kuridžama vnuknutí. Ještě téhož dne on sám na vlastním těle zaznamenal léčebné účinky. To byl začátek pro označení Reiki. Tato metoda je z japonštiny překládána jako vesmírná (rei) energie (ki). Spojení těchto dvou slabik je zároveň chápáno jako neomezená láska. Slovo ki má stejný význam jako čínské čchi, jde tedy o stejnou představu o energii. Usuiho žák Chižiró Hajaši založil v Tokiu první kliniku zaměřenou na léčbu výše zmíněnou technikou.

Snadnost této techniky spočívá v tom, že terapeut svou myslí jen směřuje energii reiki skrz sebe klientovi a zároveň ji nechá přicházet k sobě. Nedochozí tak k přijímání energie od klienta, tedy k případnému přijetí negativní energie, což může být a mnohdy také je nebezpečné. Také nedochází ani k předání terapeutovy vlastní energie, jediné co se děje, je vyrovnání energie pomocí reiki. Jde tedy o minimálně invazivní léčebnou metodu.¹⁹

Obrázek 3 – Léčení pomocí reiki

zdroj:²⁰

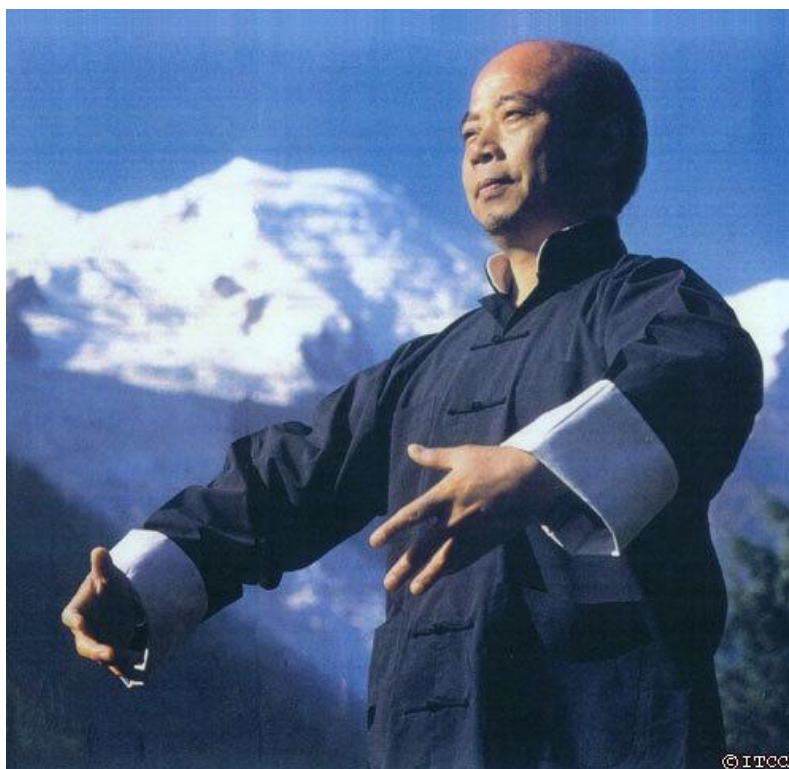
¹⁹ LENKOVÁ, Jitka.: Velká kniha alternativní medicíny, Praha 2001

²⁰ <<http://lifeofenergy.co.uk/ReikiHealing.aspx>>

4.4.2 Původní čínská technika

Jedná se o starou čínskou techniku Čchi-kung (Chi Kung, Quigong, Qi gong), která je považována jak za lidovou léčebnou, tak zároveň i za meditační techniku. V překladu jde o rozvíjení či kultivaci energie. Čchi-kung je úzce spjat s čínskou filosofickou tradicí, jeho smyslem je odstranění energetických blokády a následné volné a nerušené proudění energie Chi. Tato technika má mnoho podob, od meditačních až po bojové a dle škol a jejich mistrů se může výrazně lišit už vzhledem k samotné dlouhé a rozsáhlé genezi.²¹

Obrázek 4 – Čchi-kung, mistr v základním postoji

zdroj: ²²

²¹ HEŘT, Jirí.: <<http://www.sysifos.cz/index.php?id=slovník&act=zobrazit&idd=&pismo=&vyraz=1209814800&heslo=Čchi-kung>>

²²<http://www.itcca.org/site/content/org/Master_chu_king_hung_20050809020307/life_of_master_chu_20050809020358/popup_showImage?popupImage=ChuChikung_20050820155132.jpg&language=en>

4.5 Fytoterapie

Fytoterapie, neboli bylinná léčba, byla označena za nejpoužívanější léčebnou metodu vůbec průzkumem Světové zdravotnické organizace WHO. Egyptské papyry jsou nejstaršími písemnými doklady o používání rostlin k léčbě. Přesto je více než pravděpodobné, že již naši předci za doby kamenné využívali rostliny jako léčiva.

K užívání léčivých rostlin dochází buďto vnitřně nebo zevně. Pro zlepšení účinku se z rostlin míchají směsi. Získané byliny se dále zpracovávají, nejčastěji suší. Usušená bylina by měla mít původní barvu. Čím rychleji se podaří rostlinu usušit, tím méně ztratí účinných látek. Využívají se specifické části od kořenů až po květy, což opět závisí na účelu využití.

Oficiální medicína a farmaceutický průmysl také velmi těží z této tradiční metody. V současnosti je poptávka po léčivých rostlinách tak vysoká, že dochází k jejich pěstění a sběru za dokonce za pomoci nejmodernější techniky. Mnoho lidí stále sbírá léčivky na místech jejich přirozeného výskytu, jelikož by se měli sbírat na co nejčistších místech a také ve správný čas. Nesmíme ale zapomínat na respektování zákonů na ochranu přírody, tedy nesbírat rostliny v přírodních rezervacích a druhy zákonem chráněné. Na sběr kůry, pupenů a mízy stromů je naprosto nezbytné vyžádat povolení lesní správy.²³

WHO uvádí, že 80% světové populace užívá bylinné terapie. V Evropě se byliny pečlivě studují a testují více než 70 let, pro jejich účinnost jsou stanoveny standardy.

V Německu existuje skupina odborníků, zabývající se odborným zdravotnickým výzkumem. Tato skupina se jmenuje Komise E, vydala již zprávy o více než 200 rostlinách a jejich účincích. Rostliny, které byly pozitivně ohodnoceny, byly posléze označeny jako účinné a bezpečné. Například třezalka byla při správném dávkování doporučena jako ekvivalentně účinná alternativa k standardním lékům při léčení depresí, navíc prokázala minimální vedlejší účinky.²⁴

Na straně druhé mohou rostlinné preparáty kontradikovat s uměle vytvořenými léky, dále mohou obsahovat těžké kovy, nebo jinak způsobovat vážná onemocnění či zhoršení zdravotního stavu.²⁵

²³ LENKOVÁ, Jitka.: Velká kniha alternativní medicíny, Praha 2001

²⁴ *Léčivá moc vitamínů, bylin a minerálních látek.* Praha 2001

²⁵ POLACH, Roman.: < <http://polach.blog.idnes.cz/c/124474/Co-je-prirodni-to-je-zdrave-Opravdu.html>>

5 POHLED SKEPTIKŮ NA LIDOVÉ LÉČITELSTVÍ

5.1 Skepticismus

Skepticismus – „Původně starořecká koncepce, která vznikla v období helénismu. Jejím hlavním principem je pochybnost. Nepřiznává lidskému poznání hodnověrnost a obecnou platnost. Krajními formami skepticizmu jsou nihilismus a agnosticismus.“

Právě agnosticismus na druhou stranu přijímá pouze a jen bezprostřední zkušenosti. Může tedy být správným způsobem, který vede k propojení vědy a náboženství, či duchovních nauk obecně.²⁶

5.2 Mezinárodní klub skeptiků

Roku 1976 je v USA založen CSICOP (Committee for the Scientific Investigation of the Claims of the Paranormal) – výbor pro vědecké zkoumání paranormálních názorů. Zejména díky iniciativě prof. Paula Kurtze a mnohých nositelů Nobelovy ceny. Záhy po celém světě vznikají podobné organizace zabývající se skepticizmem. V roce 2006 dochází ke zkrácení názvu společnosti z CSICOP na CSI, částečně nutná změna nastala 30 let po založení organizace.

5.3 Český klub skeptiků

Sami členové klubu zmiňují, že klub skeptiků Sisyfos je dozajista tím nejznámějším sdružením skeptiků v celé ČR.

„Sisyfos vznikl z aktuální potřeby v chaotickém období začátku 90.let, ale zařadil se ihned do celosvětového proudu kriticky racionálního myšlení, skepticizmu, který není myšlenkou novou. Jeho počátky lze vystopovat už ve starém Řecku a Římě, kde se k němu hlásila řada filosofů, Sextus Empiricus, Pyrrhon, Karneadés a další.“²⁷

²⁶ Ilustrovaný encyklopedický slovník, Praha 1980

²⁷ HEŘT, Jirí., ZLATÍK, Čeněk.: Věda kontra iracionalita 3: sborník přednášek, Praha 2005

Občanské sdružení Český klub skeptiků Sisyfos, má za účel, dle svých stanov: „*Šířit nezkráslené informace o výsledcích vědy a o stavu společnosti a postavit se proti šíření názorů, založených na principech, jejichž existence nebyla prokázána.*“²⁸

Pokud se jakékoliv případy dotýkají medicínských témat, pak se postoj klubu řídí Etickým kodexem České lékařské komory. Ten po lékaři striktně vyžaduje, aby jednal podle poznatků soudobé vědy. Neboli dle lege artis.

Klub Sisyfos začal udělovat ceny za mimořádné výkony v matení české veřejnosti v roce 1999. Ceny byly udělovány vždy za výsledky v roce předešlém. Jeho ceny nesou název Bludné balvany SISYFA a udělují se jak v kategoriích jednotlivců, tak i v kategoriích družstev. Pokud by došlo na případ, že by oceněný jednotlivec získal Nobelovu cenu, vzniká mu nezbytná povinnost vrátit výboru Sisyfa Bludný balvan. Následně dojde i k výmazu oceněného z rejstříků laureátů Ceny. Výbor také musí tvrdit, že laureát nikdy takto vyznamenán nebyl, čímž by došlo na klamání veřejnosti.²⁹

5.3.1 Problematika průkaznosti léčitelství na základě výroků Českého klubu skeptiků - Sisyfos

Úspěchy lidových léčitelů byly povětšinou dokazovány demonstrováním změny stavu daného člověka. Ve značné většina případu však nedochází ke zkoumání, zdali by ke změně stavu nedošlo i bez podpory léčitele. Častou absencí kontrolní skupiny, která nepodstupuje léčbu, se nedá mluvit o vědeckém experimentu.

Na druhou stranu jde o etický problém, který by mohl vyznít jako upírání léčby jedné skupině. Proto by mělo dojít k porovnání výsledku léčby s léčbou, která již existuje a funguje s jasnými výsledky. Popsaný postup je v případě testování léčiv vyžadován Úmluvou na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny. Od roku 1997 se tato úmluva stala platnou.³⁰

Další možností může být také využití kontroly za pomoci placebového efektu, kde jsou dvě kontrolní skupiny, přičemž první podstupuje léčbu placebem – neaktivní substancí

²⁸ HEŘT, Jiří., PEKÁREK, Luděk.: Věda kontra iracionalita: sborník přednášek , Praha 1998

²⁹ HEŘT, Jiří., ZLATÍK, Čeněk.: Věda kontra iracionalita 3: sborník přednášek, Praha 2005

³⁰ HEŘT, Jiří., ZLATÍK, Čeněk.: Věda kontra iracionalita 3: sborník přednášek, Praha 2005

a druhá je léčena testovaným lékem, obojí vyžaduje stejné balení i přístup ošetřujících. Nevědí-li ani sami lékaři, která skupina podstupuje testovanou léčbu, pak se jedná o dvojitě slepý experiment. Samotný placebový efekt z určité části ovlivňuje stav testovaných subjektů. Na druhou stranu je zapotřebí vyvarovat se takzvaného nocebového efektu, jde o stav, kdy pacienta může poškodit vědomí, že není léčen. Jak placebový, tak i nocebový efekt je podvědomý proces - autosugestivní.

Jde-li o experimenty v oblasti pseudovědy, tak je označováno například léčitelství, se vyskytují zejména nedostatky ve zkušenosti experimentátorů, kteří publikují v nerecenzovaných časopisech, dále jejich podvědomé či záměrné zkreslování dat a výsledků, nezanedbatelné podvody a ostatní publikační zkreslení. Většina takovýchto experimentů ani nebyla prováděna na seriózních pracovištích. Často k publikování negativního výsledku nedojde vůbec. Při testu některých homeopatik se zjistila vyšší účinnost než u placebo efektu a byla-li dostatečně vyšší, došlo i k udělení grantu. V jiných případech homeopatická léčba zaznamenala výsledek nižší než samotné placebo. Pozitivní výsledky hlášené z oblasti pseudovědy bývají významné jen na velmi malé hladině významnosti, z toho důvodu je pak velmi nízká i jejich platnost, to ale nezkušený čtenář nepozná.³¹

Bioenergie nikdy nebyla objektivně a vědecky prokázána, přesto mnoho předpokladů pro léčitelství je založeno právě na ní. Podobné představy jsou v jasném rozporu s přírodními zákony. Mnoho takovýchto jevů se podařilo odhalit a následně označit za omyly a z větší části za podvody, jako například v případě sester Foxových, které se k podvodu přiznaly na konci svých životů.³²

5.3.2 Léčitelství pod drobnohledem profesora Heřta

Protože oficiální medicína nikdy nebude a nikdy ani nebyla schopna vyléčit veškeré typy nemocí a zabránit stárnutí, budou tak vždy lidé, kteří budou nezlomně věřit, že jsou obdařeni zvláštními schopnostmi, díky kterým jsou schopni léčit ostatní. Tito lidé budou svou pomoc nabízet a taktéž se vždy najdou lidé, kteří tuto pomoc vyhledávají

³¹ HEŘT, Jiří., ZLATÍK, Čeněk.: Věda kontra iracionalita 3: sborník přednášek, Praha 2005

³² HEŘT, Jiří., PEKÁREK, Luděk.: Věda kontra iracionalita: sborník přednášek, Praha 1998

a přijímají. Toto tvrzení podepírá i fakt, že léčitelství vedle oficiální medicíny existuje od pradávna, respektive od založení samotné oficiální medicíny.³³

5.3.3 Lidové léčitelství a klub skeptiků

Lidové léčitelství je klubem Sisyfos popsáno jako léčebná a diagnostická činnost vykonávanou léčitelem, který je označen za osobu bez odpovídajícího vzdělání. Tento termín je mnohdy nesprávně používán jako synonymum pro alternativní medicínu. Slova „Léčitelství“ není „šarlatánství“, tedy vědomá podvodná činnost, jelikož většina léčitelů vykonává svou praxi s vírou ve své schopnosti s pevným přesvědčením, že svým klientům doopravdy pomáhají a prospívají jejich stavu. Léčitelé používají nejrůznější metody a postupy, od bylinkářství, fyzikálních léčebných prostředků nebo různých tradičních lidových postupů až po módní šarlatánské metody. Většina léčitelů zastává tvrzení, že jejich léčba je holistická, neboli celková. Neléčí tedy jen jednotlivé příznaky či orgány pacienta.

O empirii se opírají bylinkáři a jejich postup je tedy položen na racionálních základech. Jiní se iracionálně domnívají, že byli nadáni zvláštními léčebnými schopnostmi a považují se senzibilové, pro toto slovo byl dříve užíván ekvivalent „citlivci“. Takoví senzibilové pomocí mimosmyslových schopností jasně „vidí“ neduhy pacienta, někdy jsou toho schopni i například telepaticky na značnou dálku. Tito léčitelé pak léčí pacienty pomocí vlévání jakési energie neboli psychokineticky. Někteří používají metody blízké se psychoterapeutickým metodám oficiální medicíny. Senzibilové pracují většinou individuálně, i přes snahy se jim v ČR nezdařilo vytvořit jednotnou organizaci. Největším nebezpečím pro pacienta může být důvěra v léčitele. Pacient někdy věří tak silně, že zanedbá nebo úplně vynechá řádné a včasné vyšetření u lékaře. Jde-li o nebezpečnou chorobu, může dojít až k ohrožení na životě. Někdy se stává, že pacient na radu léčitele odmítá používat léky. Samotným velkým a závažným tématem je rada léčitele směřující onkologického pacienta k odmítnutí chemoterapie či radioterapie. Takovýto léčitel je prakticky nepostižitelný, jelikož prakticky vždy lze prokázat, že jednal s dobrým úmyslem.

³³ HEŘT, Jiří. <<http://www.sysifos.cz/index.php?id=slovník&act=zobrazit&idd=&pismo=&vyraz=1189079042&heslo=Léčitelství>>

Většina léčitelů ve své praxi používá postupy alternativní medicíny, jež jsou klinicky jednoznačně neúčinné. Bez řádné diagnózy nemůže být léčba nikdy racionální. Léčitelé nemají technické prostředky ani vědomosti, aby byli schopni odhalit příčiny chorob, stanovit přesnou a podrobnou diagnózu, nebo zjistit další individuální zvláštnosti pacienta. Celostní léčba pak není ničím jiným, než neurčitým módním termínem pro zastření využívání placebového efektu. Neexistuje nic takového, jako je „senzibilita“ a mimosmyslové vnímání.³⁴

³⁴ HEŘT, Jirí. <<http://www.sysifos.cz/index.php?id=slovník&act=zobrazit&idd=&pismo=&vyraz=1189079042&heslo=Léčitelství>>

6 PŘÍPAD Z PRAXE

6.1 Případy, kdy byli léčitelé trestně stíháni

V České republice se čas od času vyskytnou případy léčitelů, kteří jsou žalováni a trestně stíháni. Za minulého režimu nebylo těžké člověka odsoudit, jelikož se vždy dalo něco najít. Dnes již dochází spíše k žalobám, nežli k právoplatnému odsouzení lidových léčitelů.

6.1.1 Michaela K. zemřela při masáži

Před koncem roku 2007 zemřela pětadvacetiletá žena z Košic u lidového léčitele. Na vlastní žádost byla i přes vážné zdravotní potíže propuštěna z nemocnice. Po vyhovění žádosti o propuštění navštívila vícero léčitelů. Posledním z nich byl Michal Budzák z obce Kaleniště. V té době dvaasedmdesátiletý člen tamního zemědělského družstva se již déle než 30 let věnuje léčitelství.

Mladá žena zkolabovala přímo při návštěvě pana Budzáka v průběhu masáže zad. Její život se nepodařilo zachránit ani přivolaným záchranářům.

Případ byl prošetřován slovenskou policií jako poškozování zdraví. V případě prokázání viny léčitele na úmrtí ženy, by Michalu Budzákovi hrozilo až osm let vězení.³⁵

Žena z Košic navštívila léčitele v doprovodu své matky a dle vyšetřování policie léčitel pouze masíroval ženě záda. Mladá Mariana K. opustila nemocnici i po výslovném nesouhlasu od ošetřujícího lékaře. Pacient však může opustit nemocnici na revers. Matka s dcerou stihla údajně navštívit několik léčitelů během dvou dní.

³⁵ VILČEK, Ivan.: <<http://www.novinky.cz/clanek/129068-na-slovensku-zemrela-zena-u-lidoveho-lecitele.html>>

Obrázek 5 - léčitel Michal Budzák

zdroj: ³⁶

Dle soudní pitvy zemřela žena nikoliv rukou léčitele, ale vinou své choroby na selhání srdce. Nemocnice na prosbu rodiny nesdělila žádné bližší informace. I přesto, že pan Budzák nemá k těmto výkonům oprávnění, tak se u něj sjíždějí klienti z různých krajů. K případu se médiím vyjádřil, aby ho nechali být, že pouze masíroval záda a nebyl jediným léčitelem, kterého matka s dcerou navštívila.³⁷

6.1.2 Případ muže několika jmen

Tento případ se týká nechvalně proslulého člověka, který si několikrát změnil jméno, posledně jeho příjmení znělo Adam, jelikož se cítil být prvním mužem na zemi.

Tým brněnské Masarykovy university, který spolupracuje se sociologickým ústavem Akademie věd ČR. Spolupráce je založena na výzkumném projektu proměny náboženství v české populaci po roce 1989. na sklonku roku 2007 kontaktoval také pana Jiřího Adama, na kterého jej upozornili v Mikulově jeho sousedi.

Podobně jako Parsifalisté J. D. Dvorského a Kuřimská skupina, i Adamovo společenství údajně vycházelo z Hnutí grálu, to se však od jeho činů distancuje. Je to učení, jež podává široká řešení životních situací založená na směsi křesťanství, východní mystiky, ezoteriky a dalších směrů. Silně zdůrazňuje individuální hledání „pravé pravdy“.

³⁶ <http://spravy.pravda.sk/vysledok-pitvy-ludovy-liecitel-smrt-zeny-nezavinil-f95-/sk_ckronika.asp?c=A071218_160301_sk_ckronika_p04>

³⁷ DOHOVIČ, Svjatoslav.: <http://spravy.pravda.sk/vysledok-pitvy-ludovy-liecitel-smrt-zeny-nezavinil-f95-/sk_ckronika.asp?c=A071218_160301_sk_ckronika_p04>

Adamova skupina ale nikdy neměla oficiální označení, nejčastěji si říkali Rodina, odmítali však označení náboženská skupina. Pan Adam mluvil obecně jen o posvátné knize, ale odborník religionista odhalil, že jde skutečně o Hnutí grálu, i když se skupina od něj odchylovala. „Rodina“ se enormně snažila o soběstačnost, cokoliv co vyprodukovali, také spotřebovali. Vlastními výkaly hnojili vinohrad, jednalo se prakticky o fanatickou ekologii.³⁸

Jiří Adam měl v minulosti ještě dvě příjmení – Kolář a Havlík. Jeho několikanásobná změna příjmení naznačuje schizofrenii. Tu diagnostikovali v sedmdesátých letech lékaři z brněnské psychiatrické léčebny, kde byl toho času několikrát léčen.³⁹

Jádro skupiny tvořilo několik žen, které se k panu Adamovi nastěhovaly, pracovaly až 12 hodin denně nejen na jeho vinohradu, ale také udržovaly zahradu, stavěly luxusní dům – modlitebnu v Brně, určený jako útočiště pro konec světa, který měl údajně brzo přijít... Takto měly tyto dnes již penzistky fungovat až 20 let. „Patronem“ žen byl 77letý pan Adam, léčitel a bylinkář, který sám v sobě viděl učitele – mesiáše.

Skupinou prošlo ale až 15 lidí. Jeden z nich, který se ke skupině připojil v 80. letech, když mu bylo okolo třiceti let a pomáhal v ní celých 14 let, dnes říká: „Jiřímu Adamovi jsem vděčil za mnohé, v hmotné i duchovní oblasti. Byl to nesmírně zkušený léčitel, který mi vrátil zdraví a také mi předal Poselství grálu. Byl jsem fyzicky na dně, měl jsem velké zdravotní problémy a on mi z nich pomohl kombinací pitných kůr a koupelí. Já jsem mu pomáhal z vlastní vůle, stejně jako ty ženy.“ – To uvádí v Magazínu Práva z 14. 6. 2008 na str. 10 v rozhovoru s ním Jan Chmelíček jako přímou řeč George Gheorghe, dnes 57 letého, který přišel do skupiny v 80. letech minulého století a aktivně v ní strávil 14 let. Přišel do ní dobrovolně, z vlastní vůle z ní také mohl odejít, jak uvádí na obhajobu Jiřího Adama, kterého policie od roku 2006, na udání matky jedné z členek Adamovy skupiny, vyšetřuje a viní ze zotročení a týrání tří žen, které pro Adama

³⁸ HLOUŠKOVÁ, Lenka.: Stává se Česko rájem sekt?, Magazín práva, 2008

³⁹ SVOBODOVÁ, Ivana.: < http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/sektar-jiri-adam-tyran-schizofrenik-i-lecitel_62400.html>

pracovaly dlouhou dobu. Podle policie mu odevzdaly i svůj majetek a odevzdávaly penze.

Své v celé kauze sehrává i obvinění Jiřího Adama v jeho zřejmě homeopaticky zaměřeném léčitelství: jedné z žen v této skupině, které psychicky plně ovládal, údajně zakázal podstoupit chemoterapii a ona pak zemřela na rakovinu. Policie řeší případ od roku 2006, kdy se jedna z členek skupiny dostala do psychiatrické léčebny.

Mezitím byl ovšem Jiří Adam stížen mozkovou mrtvicí. Ležel v nemocnici v komatu a s těžkým zápallem plic. Vyléčil-li by se, pak by mu hrozilo až 12 let vězení za týrání a obchodování s lidmi⁴⁰

Kvůli těžké Adamově chorobě byl případ nejprve odložen. Soud již však neosvětlí pozadí tohoto případu, jelikož Jiří Adam zemřel.⁴¹

6.1.3 Léčitel, který údajně znásilnil

V historii ČR se vyskytuje několik kauz, kdy měl léčitel znásilnit svou klientku. Zjevně existuje více klamných či nepřesných nařčení. Známý sexuolog MUDr. Radim Uzel, který je i soudním znalcem v této oblasti se k jedné z kauz vyjádřil, že nemůže jít o znásilnění, pokud dospělá osoba někam dobrovolně vstupuje a nechá se sebou manipulovat. Prý se v tomto případě může jednat o sexuální zneužívání, ale pouze v případě, že by člověk nebyl dospělý.

Obvinění Ukrajinského lidového léčitele ze znásilnění podává manžel jeho klientky. Obvinění se posléze rozplývá a léčitele z Pelhřimovska přichází podpořit nemálo jeho dalších klientů a lidí z obce. Tento léčitel poskytoval léčebné masáže vycházející z Tibetské medicíny.⁴²

⁴⁰ HLOUŠKOVÁ, Lenka.: Stává se Česko rájem sekt? Magazín Práva, 2008

⁴¹ <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/sektar-adam-ktery-zotrocoval-zeny-zemrel_91646.html>

⁴² <<http://tn.nova.cz/zpravy/domaci/televizni-noviny-pred-15-lety-na-cestě-s-uprchlíky-a-lecitel-pred-soudem.html>>

6.1.4 Případ léčitele, z jehož zabaveného domu je nyní domov důchodců.

Když byl Jan Mikolášek (viz. obr. 1.) mladý, bylo mu bylinkářkou Mühlbacherovou předpovězeno, že bude lékařem. Později se tak opravdu stalo, na jeho vizitce bylo napsáno lékař, bylinkář Jan Mikolášek.

Za pomoci staré paní Mühlbacherové se naučil diagnostikovat ze skleničky s močí, kterou si klienti nosili, nebo posílali. Stará paní často říkala, že ty rozdíl prý nepozná nikdo, jen ten, kdo je předurčen a má snahu obětovat pro tuto věc celý svůj život.

Mikolášek se velmi často stětoval se závistí a nepochopením. Přicházel na něj nespočet anonymních udání, i přesto, že vyléčil mnoho lékařských veličin 1. republiky. Svědectví o tom, že ve většině případů stanovil správnou diagnózu, potvrzuje řada známých osobností. Primář nemocnice na Bulovce Vít Horníček, první Československý prezident T. G. Masaryk, Saša Rašilov, nebo Hana Benešová, ti všichni byli jeho pacienti.

Obrázek 6 – Jan Mikolášek

zdroj: ⁴³

Později pro Mikoláška gestapo připravilo osudovou zkoušku, kde měl přímo před komisí z 29 lahvíček s močí určit diagnózy pro jejich vlastníky. Učinil tak bezchybně a byl tedy nucen léčit nacistické pohlaváry. Už při samotné zkoušce byl v sázce jeho život.⁴⁴

⁴³ <www.jenstejn.cz/jan_mikolasek.jpg>

⁴⁴ KOVANDA, Václav.: <<http://tajemno.com/view.php?cisloclanku=2006020901>>

Když skončila strastiplná druhá světová válka, přestěhoval se Mikolášek do blízkosti obce Podolanka nedaleko Jenštejna. Denně stíhal někdy až 200 pacientů, jich však přicházelo 250 až 300, tak v obci fungoval specifický typ turistického ruchu, který živil dvě hospody. MNV se spolupráce s Mikoláškem bál, z oficiálních míst se také ozývalo, že je soukromník a šarlatán. Jelikož však měl peníze, tak byl všemožnými organizacemi zván zejména na taneční zábavy. Nikdy se neúčastnil, ale i přesto přispěl, čímž vlastně splnil účel pozvání. Tak se objevovaly různé příspěvky – na kanalizaci pro obec, nebo na vybudování mantinelů a elektrického osvětlení kluziště a podobně.

Až z Chicaga dostával mnoho skleniček s močí, také dostal nabídku, aby se přestěhoval do Ameriky, že mu bude v zámoří zřízeno sanatorium. Skleničku s močí poslal i sám anglický král Jiří VI. Než se stal presidentem Antonín Zápotocký, byli jeho návštěvy v Jenštejně pravidelné. Později však jezdil Mikolášek za Zápotockým.

To, že léčil i Němce nebylo mnohým po chuti, byl zatčen revolučními gardami a proti své vůli byl ve sběrném táboře pro odsunutý. Díky intervenci právě Zápotockého se dostal na svobodu, později bylinkářova léčba zachránil budoucímu presidentovi nohu před amputací a vzniká přátelství mezi těmito dvěma muži. Po smrti Antonína Zápotockého se vytrácí ochranná ruka nad Mikoláškem. Zvyšuje se obecná nesnášenlivost vůči jeho osobě. Lidé ho zkoušejí kozí močí, nebo smíchanou močí od více lidí. Když to poznal, tak se rozčílil. Následně v novinách vycházeli články, které ho označovali za divotvorce, který musí být tvrdě potrestán. Vyčítáno mu bylo nejen auto se šoférem a vila. Nikdo ale nenapsal, že sám nemohl řídit auto. Následkem mozkové mrtvice byl totiž částečně ochrnutý na pravou polovinu těla.

Později se našel způsob, jak se Mikoláška zbavit. Údajně platil státu malé daně. Okresní soud v Brandýse nad Labem jej odsoudil na 5 let odnětí svobody a konfiskaci veškerého majetku. Následně pro něj přijeli ve dvě hodiny ráno a nedostal ani šanci se obléci. Od roku 1959 byl vězněn na Borech, v Ilavě a Valdicích. Po propuštění roku 63 již nikdy neléčil a o deset let později ve věku 84 let umírá. Jeho vilu můžeme najít jako současný domov důchodců.⁴⁵

⁴⁵ KOVANDA, Václav.: < <http://tajemno.com/view.php?cisloclanku=2006020901>>

7 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

7.1 Struktura prvního dotazníku

Struktura samotného dotazníku byla rozdělena na celkem na jedenáct otázek. Přesněji byl dotazník rozdělen na devět otázek, přičemž dvě z nich měli ještě jednu podotázku, kterou měl dotazovaný vyplnit jen v případě určité odpovědi. Otázky určující aspekty působení léčitele, tedy otázky s číslem 4 až 6 měly být vyplněny pouze v případě vyznačení kladné odpovědi v druhém dotazovaném bodě, tedy u respondentů, kteří navštívili léčitele.

Celý dotazník je k vidění, jako příloha číslo 1.

7.2 Výběrový vzorek prvního dotazníku

Čtyřicet devět dotazovaných dosáhlo vysokoškolského vzdělání, sedm vyššího odborného, čtyřicet středoškolského, deset dotazovaných je vyučeno a zbylých devět má dokončené základní vzdělání. Přes 69% také uvedlo, že již léčitele navštívili. Nejčetnější skupinou ve zkoumaném vzorku jsou studenti různých oborů dále podnikatelé a manažeři, obvodní lékař, gynekoložka, psycholožka, učitelé, důchodci, právníci, finanční poradci, maséři, lidé z dělnické profese, léčitelé, vědecký pracovník, zdravotní sestry apod.

7.3 Způsob obodování jednotlivých odpovědí

Otázky, které uváděly více než dvě možnosti, byly vyhodnoceny za pomoci bodů. Každá odpověď měla stejný počet možností hodnocených jak kladně, tak záporně. Pokud byl výčet možností lichý, pak odpověď, která se nacházela uprostřed spektra, byla hodnocená jako neutrální a dle toho bylo formulováno i její znění. Z toho plyne, že u všech bodovaných otázek byl součet roven nule. Pouze některé otázky tak nabízely možnost, která byla ohodnocena neutrálně, tedy nulou. Ve všech případech, krom otázky 5I a 6 jde o způsob bodování, kdy první možnost, tedy a) má největší možný počet kladných bodů a možnost poslední má stejný počet bodů záporných. Stupňování u všech otázek je po jednom bodu. Otázka 5 I je hodnocena podobným

způsobem (sestupně), až na její poslední možnosti, kdy e) má bodový koeficient třech bodů a f) naopak minus třech bodů. Otázka 6 je hodnocena vzestupně, tudíž možnost a) má hodnotu minus dvou bodů a možnost d) bodů dvou. Důvodem je samotné zachování systému, kdy jsou kladné odpovědi uváděny před zápornými. Dvě otázky byly vyhodnoceny procentem kladných odpovědí, jednalo se o otázky 2 a 4I.

7.3.1 Postup bodového vyhodnocení

Samotné hodnocení je uvedeno pro výběrovou skupinu 115-ti respondentů.

Veškeré sledované výsledky jsou uváděny v procentech. V případech otázky 2 a 4I jde o procento kladných odpovědí vůči odpovědím celkovým na danou otázku. U zbývajících otázek byl postup následující – násobil se počet odpovědí na každou z možností jejím bodovým koeficientem (u otázky s největším počtem možností šlo o rozpětí od -4 do 4), dále byla vypočítána suma dosažených bodů (kladných a záporných současně). Tímto součtem se dělil maximální možný počet získaných bodů. Aplikováním tohoto výpočtu získáváme procento dosažených bodů z maximálního absolutně možného počtu. Je tedy nutné uvažovat, že tyto výsledky je zapotřebí vyhodnotit s jejich možným dosažitelným rozmezím -100% až 100%. Pro celou práci je důležité, že výsledky všech otázek, krom dosaženého vzdělání, dosáhly kladných hodnot. Obecně se dá říci, že hodnota významně převyšující nulu vyjadřuje kladný postoj k léčitelství. Hodnota velmi blízká nule vyjadřuje neutrální postoj vybraného vzorku. Záporná hodnota naopak negativní postoj vůči dané otázce, která by v kladných hodnotách vyjadřovala pozitivní vztah, či hodnotu zkoumaného lidového léčitelství v očích veřejnosti.

7.3.2 Výklad účelu jednotlivých otázek

Dotazník se zaměřuje zejména na subjektivní pocity a zkušenosti. První otázka zkoumala, zdali respondent věří na mimosmyslové schopnosti (proutkařství, telekineze, telepatie, pyrokineze, existence senzibilů, léčitelů, médií apod.), nebo dokonce byl sám svědkem něčeho obdobného.

Druhá otázka je nezbytná pro vyhodnocení výběrového vzorku v dalších otázkách a zaměřuje se na fakt, zdali dotazovaný někdy vyhledal pomoc léčitele.

Třetí otázka zkoumá motiv případné návštěvy. Následné možnosti „oficiální medicína mi nepomohla“ a „oficiální medicína nemá mou důvěru“ jsou směrem k lidovému léčitelství hodnoceny záporně, jelikož nemají vypovídající charakter o jiné, než subjektivně pouze nezbytné hodnotě léčitelství, která je ale zařazena až jako jedna z posledních voleb. Je zde předpoklad, že člověk, který nemusí mít důvěru k oficiální medicíně, spíše navštíví léčitele díky dobrému doporučení, nebo faktu, že mu již dříve pomohl, nebo k němu má důvěru. I z tohoto důvodu jsou možnosti f) a g) hodnoceny koeficientem mírně záporným.

Následující otázka se zaměřuje na subjektivní vnímání změn, které mohly nastat vlivem působení léčitele. Stále jde o subjektivní hodnocení, jelikož ne vždy dochází k odbornému vyšetření. I přesto, že jde například o bolestivost, nebo hybnost končetin. V takovém případě, kdy dojde k markantnímu zlepšení, již málokdo opětovně vyhledá doktora, aby se mu dostalo vyšetření (pak by tato otázka mohla být hodnocena jako objektivní, tedy s přihlédnutím k určité závislosti na čas). Následná podotázka věnuje pozornost na kvalifikaci samotného zlepšení. Jde tedy o ukazatel, do jaké míry je konání léčitelů pro klienty subjektivně užitečné.

Pátá otázka by měla naznačit, nakolik jde o využití placebo efektu. Následná podotázka pak dále dokresluje, zdali léčitel hovořil o ději a podal vysvětlení, které, i přes možnou iracionalitu, bylo úsudkem klienta přijato. Dalším pozitivem zde může být klientova znalost či vlastní schopnost si dané události vysvětlit.

Zkoumanými pocity se jednoznačně zabývá šestá otázka. Dochází ke zkoumání negativního vlivu - zdali sezení u léčitele dané osobě uškodilo.

Sedmá otázka zkoumá pohled jedince na případnou obecnou prospěšnost lidových léčitelů pro celou společnost.

Předposlední otázka zjišťuje názor, zdali by se léčitelství mělo či nemělo stát uzákoněnou živností.

V otázce poslední respondent vybírá z pěti možností, které mapují jeho názor, jak by mělo být přístupováno k samotnému léčitelství. Možnost b) je směrem k léčitelství hodnocena jedním kladným bodem. Dle předpokladu, bylo-li by v případě léčitelství kontrolováno, kdo a jak jej provozuje, mohlo by to následně vést i k jeho lepšímu postavení ve společnosti, jelikož by lidé měli větší jistotu, že se nedostanou

k podvodníkovi a dostanou se tak do větších problémů, nebo jen přijdou o svůj čas a případně také peníze.

7.4 Struktura druhého dotazníku

Druhý dotazník opět zkoumal, jaké procento lidí navštívilo léčitele. Tentokrát však byl dotazník zaměřený na počet návštěv, přibližnou hodinovou sazbu léčitele a způsob jeho poskytování služeb, zdali klient věděl, jestli je léčitel zaměstnán, podniká na živnostenský list, nebo mu to nebylo známo. Samotný dotazník je k nahlédnutí v příloze. Tentokrát však nebyl dotazník zpracován ručně, ale za pomoci webové služby vyplnto.cz.

7.4.1 Návaznost jednotlivých otázek

Pokud respondent odpověděl, že léčitele nenavštívil, pak nedošlo k dalšímu zkoumání. Otázka, zdali respondent od léčitele obdržel doklad, nebyla povinné. V případě, že dotazovaný odpověděl, že si léčitel neřekl o peníze, pak neměl ani proč klientovi vystavit účtenku. Velký počet klientů také vyplnilo, že byli léčeni bez toho, aby po nich léčitel něco požadoval.

8 ZJIŠTĚNÉ POZNATKY A JEJICH VYHODNOCENÍ

8.1 Výsledky prvního dotazníkového šetření

Zkrácená tabulka uvádějící výsledky jak v intervalu $\langle -100;100 \rangle$, tak v přepočítaném intervalu $\langle 0;100 \rangle$ (viz. tabulka 1)

Tabulka 1 – Výsledné hodnoty

Číslo otázky	1	2	3	4 I	4 II	5 I	5 II	6	7	8	9
Dosažená hodnota z intervalu $\langle 0;100 \rangle$	78,3%	70,4%	58,7%	85,2%	90,2%	57,8%	38,4%	83,2%	79,3%	65,5%	76,9%

Jako rozhodující byl brán procentní interval $\langle 0;100 \rangle$, tedy přepočítání, při kterém minimální bodová hranice dosahuje nulového procenta. Stěžejní hodnota musela převýšit 70%. Toto kritérium nebylo aplikováno pouze u otázky číslo dvě, kterou není možné tímto způsobem vyhodnotit.

Nejvyšších hodnot ve prospěch lidového léčitelství nabyly otázky směřující na lidský pohled na pomoc od léčitele a dále subjektivní zhodnocení zlepšení stavu klienta při nebo po návštěvě léčitele a míry zlepšení kde bylo dosaženo hodnoty přes 90%. Takřka stejně pozitivního hodnocení se dostalo nepoškození pacienta ze strany léčitele a také prospěšnosti léčitelů pro společnost, obě hodnoty byli velmi blízko hodnoty 80% z maximálního možného počtu bodů. Poslední nad 70% bodovou hranicí zůstalo vyhodnocení poslední otázky, z toho plyne, že zkoumaný vzorek je nejbližší názoru, že v případě lidového léčitelství by mělo být kontrolováno, kdo a jak jej provozuje.

Ostatní otázky již při kritériu 70% nepoukazují na velmi podobné názory zkoumané skupiny. Postupně s nejnižším rozdílem od dané hranice - otázky 8, 5 I a 5 II, kdy poslední se již vzdaluje výrazněji. Otázku 5 I lze interpretovat za pomoci dovětky, že jde o lidi, kteří navštěvovali lidové léčitele, přičemž ne všichni pracovali s energií, například tedy u bylinkáře by bylo velmi zvláštní, kdyby se jim dostalo nějakých neobvyklých vjemů. Závěr tedy zní tak, že něco musí vyvolávat nepoznané pocity a stěželo mohlo v každém z případů jít jen o sugesci nebo placebo.

Vyhodnocení druhé části otázky č. 5 ukazuje viditelný nedostatek, který může být důvodem pro označování lidového léčitelství za šarlatánství. Tedy fakt, že pocity nebyly nadále vysvětleny, to ale již není nutně náplní práce léčitele.

Z osmé otázky plyne, že lidé nejsou jednotní směrem k názoru ohledně uzákonění živnosti léčitelství.

Kompletní tabulka pro zpracování dotazníkového šetření je přiložena v příloze.

8.1.1 Upřesnění

Jeden respondent uvádí, že u léčitelů cítil pocity, které byl schopen vnímat i dříve. Z toho důvodu u otázky 5 I volí možnost d) ne a u otázky 5 II a) ano, jelikož je schopen si je vysvětlit.

Dále jedna z odpovědí nespadá do vyhodnocení dotazníku. Jde o praktického lékaře, který navštívil léčitele nikoliv jako pacient, ale coby lékař. Chtěl se dozvědět, jakou péči léčitel poskytuje svým pacientům. Jako resumé uvádí, že šlo o osobu, která uměla s lidmi dobře manipulovat a využívala ve svůj prospěch jejich naivitu.

V přílohách jsou k vidění grafy pro celkový přehled odpovědí v případě všech otázek. Dále byly zpracovány i tabulky kontingence pro otázku 2 a 7.

8.1.2 Doplnující informace k šesté otázce

Ze 73 lidí, kteří odpověděli na otázku, zdali jim uškodilo sezení u léčitele, dva respondenti označili odpověď ano, u jednoho byla důvodem nekvalitně provedená manipulační technika. Tři dotazovaní zvolili možnost b) spíše ano. Další respondenti uvedli možnost c) spíše ne. Jednoho komentář naznačil, že se domnívá, že snaha o alternativní léčbu ho připravila o čas. V určitou chvíli si uvědomil, že již měl včasněji dojít na vyšetření k lékaři. Přesto tento respondent uvádí, že mu léčitel pomohl a na otázku, zdali zlepšení bylo znatelné a nezanedbatelné odpovídá b) spíše ano. Tuto odpověď volila většina dotazovaných, kteří zvolili u otázky 6 možnost c). Volbu c) tedy většinou volili lidé, kteří nezaznamenali přílišné zlepšení. Zbýlých 43 volilo sdělení, že jim léčitel vůbec neuškodil.

8.2 Výsledky druhého dotazníkového šetření

Ve druhém dotazníkovém šetření odpovídalo 92 respondentů, opět převažovali lidé s vysokoškolským vzděláním a maturitou. Strukturu dosaženého vzdělání lze dobře vidět v následujícím grafu.

Graf 1 – první otázka

Podobná část lidí odpověděla, že navštívila léčitele, přesněji 63%, což je o něco méně než v případě prvního dotazníku.

Graf 2 – druh otázka

Následující otázka se soustředila na sumu, o kterou si léčitel řekl. Možná až překvapivě bylo nejvíc odpovědí nashromážděno v možnosti, kde si léčitel za úkon nic neřekl. Někdy pomohl nezištně, přímo ze své vlastní vůle, bez očekávání jakékoliv kompenzace. Jak respondenti uvedli, tak nejčastější suma, kterou léčitel přijímal, byla okolo 500 Kč za hodinu jeho práce. Jen pár léčitelů si řeklo o vyšší honorář, ale spíše se toto sebehodnocení pohybovalo pod hranicí 500 Kč než nad ní. 58,62% léčitelů za své výkony bere peníze.

Graf 3 – třetí otázka

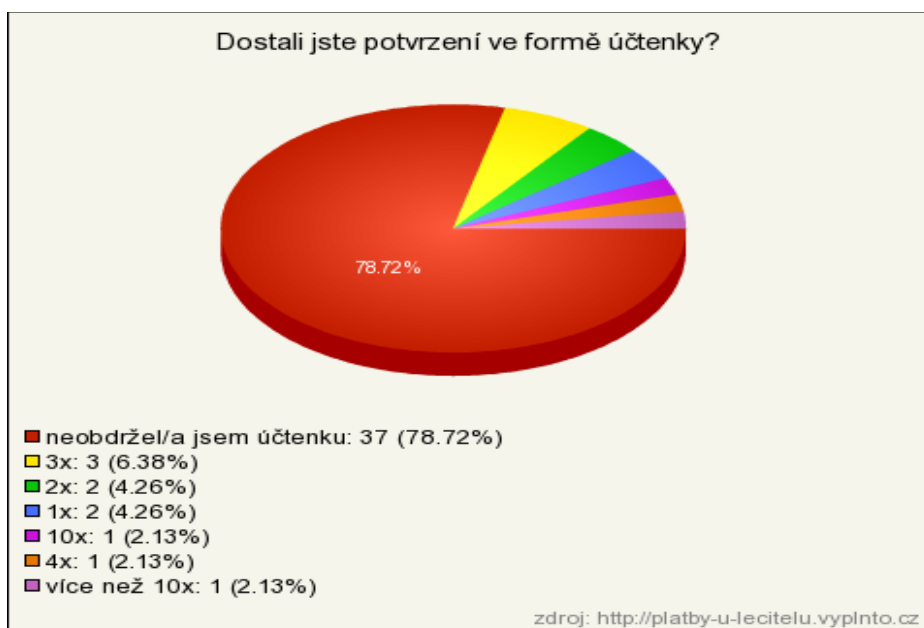
Další otázka zkoumala, kolikrát lidé léčitele navštívili, zde téměř každý třetí dotazovaný volil odpověď, že jedenkrát. Devět respondentů odpovědělo, že dvakrát a osm více než desetkrát. Tato otázka sloužila zejména jako základ pro zjištění poznatky v otázce následující.

Graf 4 – čtvrtá otázka

Pátá otázka v pořadí rozebírala, zdali dostali lidé od léčitele účtenku. Důležité je upozornit, že na tuto otázku lidé ne vždy odpověděli. Zdánlivě se totiž může pojit s odpovědí v předchozí otázce, kdy lidový léčitel neměl proč vystavit účtenku, jelikož nedošlo k platbě. Z výsledku vyplývá, že zkoumanému vzorku bylo vypsáno minimálně 40 účtenek (jelikož jeden respondent uvedl, že obdržel více než 10 účtenek).

Graf 5 – pátá otázka

Poslední otázka zkoumá, znalost klientů ohledně způsobu vykonávání živnosti u samotného léčitel. Zde nadpoloviční většina neví, a pokud léčitel nebral za své služby peníze, není ani důvod zkoumat. Naproti tomu u patnácti případů dotazovaných léčitel vlastnil živnostenský list a deset lidí vědělo, že léčitel není ani zaměstnán, ani nemá živnostenské oprávnění.

Graf 6 – šestá závěrečná otázka

Na závěr je nutné sdělit, že minimálně 40x léčitel zkoumanému vzorku vystavil účtenku. Naproti tomu si léčitelé řekli v sumarizovaných případech 34x o peníze, tedy ve více než polovině případů. Celkový počet návštěv lidí, kteří odpověděli, že navštívili léčitele, byl však minimálně 221. (možnost více než 10x i v tomto případě byla počítána jako 11, s následným dodatkem minima v celkové sumě). Je tedy evidentní, že by buď nějakých 187 návštěv proběhlo u léčitelů, kteří si o peníze neřeknou, nebo léčitel za svůj úkon, který si nechal zaplatit, nevystavil doklad. To je ale při daném počtu odpovědí téměř jisté. V části o podvodech a daňových únicích je k vidění propočítaná celková suma nezdaněného příjmu.

8.3 Možnosti řešení problematiky živnostenských oprávnění léčitelů

Existuje několik reálných možností, jak se může státní aparát vypořádat s problematikou léčitelství. Prvotně nejsnazší by bylo tuto činnost zakázat, další možnosti skýtají nabídku živnostenských oprávnění pro léčitele, které by byli buďto volné nebo vedené jako speciální živnost, pro jejíž získání by bylo nutné splnit určité podmínky.

8.3.1 Zakázání léčitelství

Lidové léčitelství tu je od nepaměti a zřejmě i přes jakékoliv zákazy zřejmě bude. V případě jeho zákazu by se stalo rizikovější a zřejmě i dražší. Byly by náklady na jeho potírání. Těžko by se dokazovalo například energetické léčení a masážní techniky, které se vymykají základním certifikátům.

8.3.2 Legalizace jako Speciální živnost

V takové situaci bychom se nacházeli před otázkou, v jakém rozsahu? Zda povolit léčitelům vykonávat činnost jen u pacientů, které trápí nemoci lehké nebo i vážné? Pokud by léčitel neměl dostatečnou praxi, vzdělání, schopnosti nebo soudnost, pak by zřejmě ani nemusel být schopný rozeznat jak vážný stav pacienta je. Podobná situace nastává při řešení obsahu práce léčitelů. Tedy zdali by jejich výkon měl být omezen například pouze na diagnostiku, léčení nebo poradenství. Léčitelství ve velkém počtu případů již po tisíce let spojuje všechny tři tyto složky a bez kterékoliv z nich by mohlo být velmi omezené. Nehledě na fakt, že by pak nemálo lidových léčitelů překračovalo svá oprávnění a poskytovali by celý souhrn vypsanych služeb.

Následný velmi závažný problém by také nastal, v otázce, kdo bude dohlížet a určovat výsledky.

Kdo bude dohlížet a určovat výsledky? Muselo by dojít ke zřízení nezávislého orgánu. Léčitelé by nějakým způsobem měli prokázat způsobilost. Jelikož je jejich povolání někdy velmi rozlišné, měli by být i zkoušky nějakým způsobem upravené zvolenému

způsobu léčitele. Užitečná by ale zajisté byla základní zkouška z anatomie a praktické odzkoušení dovedností v oblasti první pomoci.

Zavedení tohoto typu živnosti zřejmě zvýší prestiž a tak přiláká více lidí, jak pacientů, tak budoucích léčitelů šarlatánů, což může působit jako dvoubřité ostří, kdy se sice zvýší kvalifikace léčitelů, ale sama prestiž přiláká více lidí, tedy i nekvalitních léčitelů a k nim následně i zřejmě nic netušící klientelu.

Tento krok nepůsobí jako nejlepší řešení, přesto absolvování některých zkoušek z oblasti medicíny, případně i psychologie rozhodně této profesi uškodit nemůže.

8.3.3 Legalizace jako volná živnost

Zde bychom stáli před problematikou vymezení požadavků na znalosti. Volné živnosti nic takového nevyžadují. Stát se ale hlásí k odpovědnosti za zdraví svých občanů. Vydáním živnosti pak svým způsobem garantuje výkon léčitele, který by v takovéto situaci nemusel nic zásadního splňovat. Tedy tak jako tak by se měl státní aparát pustit do řešení. EP v červnu 2007 navrhl členským zemím, aby našly svá individuální řešení v otázkách alternativní péče o zdraví svých občanů. V ČR však žádné neprošlo. Nezměnila se tedy ani situace v otázkách trestních. Nejsnáze lze soudit léčitele za neúmyslnou újmu na zdraví.

8.3.4 Legalizace dle Českomoravského svazu léčitelských umění

Podle názoru Českomoravského svazu léčitelských umění by bylo ideální, kdyby bylo léčitelství rozděleno úředně na lidové a odborné. Lidové léčitelství, které vždy bylo, je a bude, by bylo ponecháno bez jakékoliv regulace, zatímco léčitelství odborné by bylo licencované na základě předepsaného vzdělání a určité odborné praxe. Jistě jde o racionální návrh, ale licencovat by bylo asi možné jen bylinářství, v případě ostatních metod by nastalo mnoho dalších obstrukcí. V takovémto případě by zřejmě lidoví léčitelé stejně zasahovali do pole působnosti možných odborných léčitelů.

8.3.5 Legalizace obecně

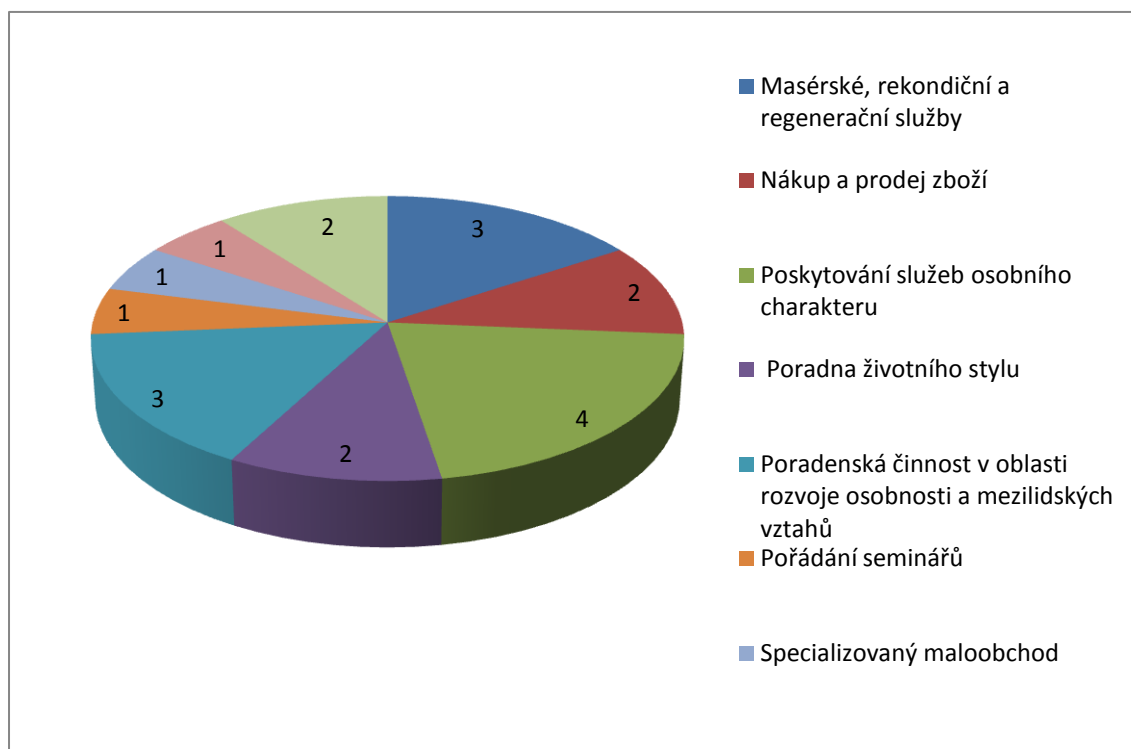
Legalizací by se však léčitelé dostali z oblasti šedé ekonomiky a přispívali by do rozpočtu v rámci sociálního a zdravotního pojištění, daně z příjmu, díky dodržování účetních standardů. Léčitelé by byli kontrolováni obchodními inspekcemi a museli by dodržovat hygienické a bezpečnostní standardy. Zřejmě by mohla být i možnost, že by léčitel musel informovat lékaře.

Jeden z problémů, který by měl nastat v případě uzákonění, by byla téměř nutnost, aby stát uvedl, jaké výsledky mají dané léčitelenské metody. A to by samo o sobě stálo nemálo peněz, času a úsilí, nehledě na nejednotný názor, jak toho celého dosáhnout. Přesto doporučuji postupné uznávání alespoň některých staletými osvědčených metod, které by následně byly propláceny pojišťovnou, případně propláceny, když by si mohl pojištěnec zvolit nějaký balíček, který obsahuje proplácení některých z alternativních technik. Z vlastního zkoumání by se jednalo zejména o ty techniky, které jsou pojišťovnami hrazeny například v Holandsku a Velké Británii. Doporučení by tedy padlo na tradiční Čínskou medicínu – akupresura, akupunktura, bylinné preparáty alespoň tuzemské, tibetské masáže a shiatsu. Někteří lidé navštěvují jen praktiky alternativní medicíny a vadí jim, že platí pojišťovně a nemají hrazenou péči, kterou si sami zvolili, přestože je často i méně nákladná. Každý člověk má právo na sebeurčení a to zejména v případě svého zdraví. V našem zdravotnictví lze toto vnímat jak zdroj nespravedlnosti.

Dotázaní léčitelé podnikají na tyto živnostenské listy:

- Poskytování služeb osobního charakteru
- Masérské, rekondiční a regenerační služby
- Poradna životního stylu
- Poradenská činnost v oblasti rozvoje osobnosti a mezilidských vztahů
- Nákup a prodej zboží
- Pořádání seminářů
- Specializovaný maloobchod
- Zprostředkovatelská činnost
- Výuka v oboru cizích jazyků a umění

Graf 7 - znázorňuje podíl zvolených živností léčitelů

Zdroj: Vlastní zkoumání

Nejčastěji a to čtyřikrát se vyskytlo poskytování služeb osobního charakteru. Třikrát masérské, rekondiční a regenerační služby spolu s poradenskou činností v oblasti rozvoje osobnosti a mezilidských vztahů. Ostatní oprávnění se vyskytla ve dvou nebo jen jednom případě.

Z poznatků zjištěných rozhovorem vyplynulo, že léčitelé denně s pacienty v rámci poskytování pomoci tráví průměrně 5 hodin a necelých 30 minut. Další čas však věnují péči o pracovnu, kde činnost vykonávají, organizačním záležitostem a někteří i správě svých internetových stránek, odpovídáním na dotazy, přípravou, pořádáním a absolvováním seminářů. Někteří vedle své živnosti zaměřené na léčitelství vykonávají standardní práce s pracovním úvazkem. Pro příklad lze uvést recepční či bankovní úřednice, nebo i majitele a ředitele firmy zaměřené na IT.

8.4 Vlastní zkoumání k výroků a názorům klubu Sisyfos.

8.4.1 Logické argumenty skeptiků

V obsáhlé literatuře členů Klubu Sisyfos se lze dočíst dočetl o „logických argumentech“. Na otázku, zdali existují senzibilové, kteří někdy našli zloděje nebo ztracené dítě, si profesor Heřt sám odpovídá a nebojí se paušalizující odpovědi. Prý takoví senzibilové neexistují a všichni víme, že úspěchy nemají. Přesto tuto profesorovu jistotu policie spolupracuje s vybranými senzibily a jejich úspěšná pomoc je čas od času zmíněna i v televizi.

Nebyl jsem nikdy svědkem situace, kdy sám senzibil naháněl lupiče, nebo se vydal na túru následovat své vnuknutí, kde se ono ztracené dítě nachází. Přesto jsem zažil situaci, kdy žena děkovala senzibilovi, který, ač jejího otce v životě neviděl a nevěděl, kde bydlí, řekl přesně a bez váhání ve kterém šuplíku se nachází obálka se složenkou na důchod. Jednalo se o druhý šuplík. Jistě, že za pomocí užití terminologie se dá namítnout, že senzibil nenašel onu obálku, jelikož sám šuplík neotevřel. Ale tahle argumentace, myslím, by byla velmi ubohá. V jiné situaci jsem byl svědkem, kdy žena vyprávěla o svém asi dvoutýdenním vnoučkovi, kterého ještě neviděla. Vnouček prý stále plakal a doktoři si s ním nevěděli rady. Senzibil jí, jemně a bez jakéhokoliv očekávání sdělil, že nechce do případu zbytečně zasahovat, už proto, že ho žena nevyhledala kvůli jeho schopnostem, ale setkala se s ním náhodou, jako se svým známým. Přesto pokračoval sdělením, že má pocit, že něco není v pořádku s chlapcovým jícnem. Asi o týden později této ženě volal její manžel. Při sdělení, že doktoři našli nějaký problém na chlapcově jícnu, jako by jí přimrazilo. Myslím, že malé dítě může plakat z nesčetných příčin, tak jak se mohl senzibil trefit, když ani on, ani ona dítě ještě neviděli?

Když vezmu v potaz tyto dvě situace, které jsem zažil, pak bych měl označit tvrzení profesora Jiřího Heřta za lež a snahu o manipulaci. Nemám tu potřebu, i přesto, že mi vyjádření připadá velmi nešťastné už tím, že přehlíží lidi přítomné těmto i podobným situacím.

Tyto dvě situace jsem také konzultoval s jedním z předních členů skeptického klubu, který se na tuto problematiku soustředí a své argumenty podával i v televizním pořadu. Síla argumentů tohoto specialisty byla poměrně mizivá. Sděloval, že jednotlivé situace

je zbytečné brát v potaz, jelikož už došlo v ostatních případech k obecnému vyvrácení. Takže každá jednotlivá řekněme nevyvratitelná zkušenost je pouhou náhodou.

Sám coby takřka agnostik jsem do určité doby neměl potřebu přijímat názory, které jsem si neověřil nejlépe vlastní zkušeností. Jen doufám, že jsem byl a budu prostý podobných sdělení o tom, „co všichni víme“ a jiných projevů arogance či vnucování svého názoru. Dokonce uváděl obecné argumenty, které s danými situacemi neměli pranic společného. Takže dle něj šlo prostě o náhody s doporučením prostudovat veškerou dostupnou skeptickou literaturu. Na druhou stranu, přesto, že jsem k událostem přistupoval s nadhledem a snahou nalézt racionální vysvětlení, tak jedním z jeho vyjádření bylo, že mě zřejmě nepřesvědčí.

Zřejmě to byl několikrát zmíněný profesor Heřt, který byl autorem věty v diskusním pořadu Michaely Jílkové, o jejíž přepis po paměti se pokusím. Tu větu adresoval ženě, která se účastnila vysílání coby vyléčený klient pana léčitele Turečka. Žena na začátku uváděla, že s kolenem měla několikaleté problémy, a pokud si správně pamatuji, diagnóza byla artritida. Vystoupivší ženy se zeptal, zdali má důkaz, že by jí noha ve stejnou chvíli nepřestala bolet a otok zmizel i bez přičinění pana Turečka.

Členové Sisyfa se ohánějí zdravým rozumem, ale jak jím vysvětlí, že takový problém zmizí po několika minutách? Připomínám, že šlo o několik let trvajících problém, který se nelepšil, jak dáma uvedla.

8.4.2 Zdánlivě logický pohled nevysvětlí vše

V průběhu studia třetího sborníku vypadla volná stránka 175. Při bližším pohledu se naskytla věta, která může být silným argumentem proti samotnému základu skepticismu, nebo jeho silných výroků. Jde o větu: „*Věda o přírodě nezná úplně všechno a nikdy znát nebude.*“⁴⁶

Přesto, že následující části kontextu hovoří o velkém poznání, jak zákonů fyzikálních, tak biologie či samotného člověka, může být mnohý člověk na pochybách a dotazovat se. Jak tedy chtějí s určitostí publikovat lidem, co není pravda a co je mystifikace apod.? Přijde mi, že když budu znát jen některé zákony k určité problematice, má vyjádření

⁴⁶ HEŘT, Jirí., ZLATÍK, Čeněk.: Věda kontra iracionalita 3: sborník přednášek, Praha 2005

k ní budou nutně neúplná nebo rovnou scestná. Napadá mě přirovnání, že když budu znalý Hippokratovy přísahy a už ne právních norem vyšší právní působnosti, pak se mohu mylně domnívat, že lékaři nesmějí provádět interrupci. A pokud bych byl zaslepený, mohl bych to prosazovat za pravdu.

Vážím si práce členů klubu Sisyfos, dávají lidem informace o dění a zároveň je varují, i když zřejmě nevybíravým přístupem silně avšak dle mého názoru pouhé vědy. Nevybíravě myslím onu paušalizaci na určité skupiny obecně. Ještě jsem neslyšel, že by vyzdvihli nějakého jednotlivce, přesto Bludných balvanů senám po republice valí už nespočet. I když respektuji, že jsou sdružením, aby poukazovali na iracionalitu a tím i na lidi, kteří matou veřejnost. Hodnotit však musím i jejich dodatek, který by donutil člověka lhát. Když někdo dostane bludný balvan a posléze obdrží Nobelovu cenu, pak dojde k výmazu prvního titulování, což je vlastně klamání veřejnosti. I když může jít o recesi, je zde sklon k nehezkému jednání.

Znám případy lidí, jimž léčitel ublížil, například špatnou manipulací páteře, dočetl jsem se o případech, kdy rodičům nakázal nepodstupovat oficiální léčbu, dítě se dostalo do zuboženého stavu a následně zemřelo. Slyšel jsem o výrocích léčitelů směrem ke klientům, při nichž bych léčitele z etického hlediska označil za naprosto nekompetentního k výkonu jakékoliv činnosti mající vliv na duševní stav lidí. Na ezoterickém festivalu jsem se setkal s pánem, jenž lidem sděloval informace, které si ani nevyžádali, jednalo se jak o diagnostikování nesprávné funkce či poškození orgánů, ty však měli být v pořádku. Také vykládal ohledně budoucnosti, dle kterého jsem měl už být skoro dva roky ženatý. Pro informaci, evidentně se spletl. Přesto jsem však mohl mluvit s jeho oddanými obdivovateli, jimž výklad odpovídal. Ještě dodám, že sám jsem se postaršího pána na osobní informace, které se mi svévolně rozhodl sdělit, nezeptal.

8.4.3 Vzdělání léčitele

Zaměříme-li se na výrok směrem k léčiteli, coby osoby bez odpovídajícího vzdělání, ihned vyvstává otázka: „Jaké by mělo být odpovídající vzdělání?“. Metaforicky nám duši léčí psychologové a psychiatři, ale například i baviči, otázkou může být, kdo je větší profesionál a jakou má úspěšnost. Fyzická těla nám ošetřují doktoři, maséři, fyzioterapeuti, praktiky našich babiček a v neposlední řadě kysličníci. Bez nadsázky jde o lidi zmocněné k úkonům týkajících se buďto stránky fyzické nebo psychické. Přírodní vědy nám jen obtížně pomohou s informací, kdo má odpovídající vzdělání pro nakládání s našimi těly, jak je popisují mnohé knihy o léčitelství, například jako těla fyzická, astrální, mentální.

Zůstaneme-li u rozdělení na části fyzické a psychické, tak pro masérskou kvalifikaci nám postačí kurz, který můžeme splnit během pár týdnů. Oproti tomu například zmíněný léčitel Jan Mikolášek byl starou paní Mühlbacherovou učen několik let. Samozřejmě jsou mnozí, kteří po první příznivé zkušenosti s kyvadlem zakládají živnost.

Barbara Brennan School of Healing po svých studentech vyžaduje, aby v průběhu 4letého studia absolvovali kurzy Anatomie a Fyziognomie. Každý rok studia při nástupu v ročníku 2005/06 vyšel na 6 800 USD včetně učebnic + 200 USD jako vstupní poplatek (pouze v prvním roce). Škola také nezařizuje studentovi ubytování. Zmíněné kurzy, nejlépe na lékařské fakultě, musí studenti hradit sami.

I tato škola musí mít nějaké výsledky, jinak by studenti zřejmě nebyli ochotni absolvovat výuku. V letech 2005 byl průměrný kurz 23,95Kč/USD a v roce následujícím 22,61 Kč/USD.

Prahu již poněkolkáté navštíví slavný doktor Eric Pearl, autor několika bestsellerů o rekonektivním léčení. Skýtá se tedy možnost navštívení dvoudenního semináře, který stojí 12 100 Kč, případně za pozdější seminář s vyšší kvalifikací zaplatí účastník 16 500 Kč, ten však může absolvovat pouze po absolvování semináře prvního. Jelikož zatím každý z posledních roků tento seminář absolvovalo několik stovek lidí, musí zde být něco, co opětovně přiláká nové tváře a přiměje lidi psát pozitivní reference i po utracení poměrně horentní sumy za jeden nebo dva víkendy.

8.5 Léčebná Energie

Pro její vyjádření se používá mnohé označení, takřka každý národ si osvojil vlastní. Jde například o termíny prána, ki, či, qi-gong, které mají i drobné významové nuance. Někdo ji rozlišuje na vesmírnou energii, bioenergií, energii drahých kamenů, energii ženskou a mužskou atd. Takřka co člověk to názor. A to může být problém pro důvěru v tyto záhadné praktiky.

Vědecká sféra tuto léčebnou energii odmítá, jelikož energie je objektivně prokazatelná a přesně měřitelná v jednotkách práce. Většina léčitelů a obecně i lidí tento termín nepoužívá jako metaforu, z tohoto důvodu jsou vědecké výtky oprávněné. To ovšem neznamená, že léčebná energie neexistuje. Jediné, co to znamená je, že prozatím jde o chybné pojmenování této sledované zajímavosti. Otázka, zdali tu nebylo pojmenování energie dříve, viz tradiční čínská medicína, než došlo k onomu technickému popisu daného slova. Nejsem si jistý, zdali se před tisíci let třeba Číňané zabývali přesnou měřitelností v exaktních jednotkách.

Ale co je to tedy za energii? Kdyby měla odpovídat přesně svému pojmenování, musela by někde zmizet, aby mohla na jiné straně přibýt. Děje se tak?

Tato „energie“ je jako hudba. Dá se říci, že musíme mít ten správný nástroj, který když je rozladěný, pak hraje falešně. Tím nástrojem může být lidská koncentrace, síla, „srdce“, nebo, odhodlání, dovednost či soucit. Nejlépe vše zmíněné v unikátní součinnosti. Vždyť přeci i lidé, kteří neznají noty, naslouchají hudbě a rádi si čas od času zabroukají melodii, kterou slyšeli, ba co víc, někteří i skládají. Stačí nám přeci jen troška energie, abychom hudbou potěšily stovky lidí.

Dá se také říci, že je jako slova. Kolik mají lidé ještě slov, je tohle nějak změřitelné? Pouhým slovem můžeme někoho hypnotizovat, rozesmát, nebo velmi zarmoutit.

To je to, čemu mnozí věří a většina příliš nerozumí. Nerozumím hudbě, ale to mi nebrání, si jí náležitě užít.

8.6 Kazuistické zhodnocení problematiky

Není snadné snažit se o objektivní závěr směrem k léčitelství. Za jakousi propagandu je většinou lidmi považována literatura, uvádějící pozitivní výsledky senzibilů a lidových léčitelů. V dřívější kapitole uvedené obtíže pro vědecké šetření těchto vlivů, jsou nejspíš značnou pohnutkou pro nepřijetí případných pozitivních závěrů, třeba z důvodu, že zkoumání nemělo veškeré náležitosti, jež mělo mít. Lidové léčitelství, jakožto holistické léčení, se většinou snaží k člověku přistoupit komplexně, proto pro léčitele může být práce s dvěma lidmi, trpícími stejným problémem, velmi rozličná a na první pohled tedy nekonzistentní.

Těžko by pak dalo zkoumat léčení z pohledu oficiální medicíny důsledku, pro zjednodušení řekněme bolavého kolene, když pro léčitele bude mít téměř každé bolavé koleno jinou příčinu. A pokud bude léčitel působit na 30 lidí s jedním problémem, kde bude brát dalších 30, na které bude užito jen působení placebo efektu? Léčitelé u nás nejsou příliš jednotní, mají odlišné postupy. Těžko pak zodpovíme otázku, kdo by tedy takový výzkum financoval? Sám senzibil, aby někomu něco dokázal, nebo aby měl větší klientelu a prestiž? Těm dobrým, kteří si zřejmě zaslouhují i úctu, o tohle nepůjde. Kdyby léčitel Jan Mikolášek neměl výsledky, odbavil by 5,5 milionu lidí? Tento údaj je napsán v článku, z něhož jsem čerpal pro část práce o panu Mikoláškoví. Pokud se však člověk více zaměří na tento údaj, pak s využitím kupeckých počtů zjistí, že tolik klientů při dané frekvenci nemohl stihnout, pokud by však neléčil 75 let, každý den.

8.6.1 Daňové úniky a šarlatáni

Většina z nás slyšela o nějakém úspěchu senzibila nebo léčitele a nepochybně i o neúspěších. Nebudu srovnávat tyto výsledky s výsledky oficiální medicíny. Zůstává smutnou pravdou, že za léčitele se může označit takřka kdokoliv, a i za předpokladu, že opravdoví léčitelé existují, je velmi obtížné vyvrátit toto tvrzení. Domnívám se, že podvodníky k takovéto snaze vede možnost vlivu nad lidmi a také snadný přístup k zajímavému hodinovému ocenění. V hlavním městě se hodinové sazby většinou nepohybují pod hranicí 500 Kč a v některých případech jsou dokonce několikanásobně vyšší. Nemalý zisk doprovázený vidinou možného uznání je jistě námětem pro změnu

práce mnohých lidí, nebo zařazení pokusů o alternativní léčbu do svého repertoáru. V nesčetných případech dochází k daňovým únikům, i když léčitel podniká na živnostenský list, léčitel necítí potřebu daňový doklad zúčtovat, jelikož pacienti jej nevyžadují.

Z celkového šetření vyplývá, vezmeme-li v potaz průměrnou hodinovou mzdu léčitelů, vypočítanou průměrem z druhého dotazníku 205,20 Kč. Do tohoto průměru byli započítáni i ti, kteří si o peníze neříkají, v takovém případě by pak průměr byl 350Kč/h. A následně, klub Sisyfos uvádí, že v republice je 20-30 tisíc léčitelů (zde vezmeme průměr 25 tisíc). Pak nám vychází, že při průměrné době, kterou léčitel stráví s klienty, tedy 5,5 hodin denně jde o sumu 28 215 000 Kč. Pro zjednodušení počítejme 200 odpracovaných dní v kalendářním roce, jelikož si léčitel většinou sám určuje, kdy pracuje a kdy ne. Následně rozpočteno faktem, že 78,72% respondentů nedostalo účtenku. Ve výsledku tedy vychází, že není zdaněna částka 4,442 mld. Kč. Bez ohledu na to, že v některých situacích ještě nedochází k platbě sociálního a zdravotního pojištění.

8.6.2 Léčitel a jeho příjem

Obecně v této oblasti panuje silná bipolarita názorů. Jedna skupina říká, že léčitel za svůj úkon nemá brát peníze, nebo že by si o ně neměl říct. Na straně druhé, se v ezoterické literatuře často vyskytuje informace, že by se senzibil měl dokázat ocenit a neblokovat tok směny, energií a peněz. Nutno dodat, že díky tomuto mezi lidmi dochází k mnoha sporům. Po absolvování nemálo diskusí a studia literatury právě na tohle téma mohu prozradit, že lidé, kteří říkají, že si léčitel nesmí o peníze říct, často jen papouškují něčí názor. Když se jich člověk zeptá, proč, pak při nejlepším jsou schopni říct, že by to tak být nemělo a že léčitel pak přijde o schopnosti. Tento názor zřejmě pramení z dvou faktů. Například v Číně žijí takzvaní žebraví mniši a ti se modlí a případně, mají-li znalosti a schopnosti, pak se starají i o ostatní lid. Určitou dobu během dne tráví žebráním v městech a vesnicích, je to součást kultury a mniši mají zakázáno za své úkony chtít peníze, proto žebrají o almužnu, nebo se snaží vyžít z toho, co sami vyprodukují. Také v Indii panuje názor, že jogíni, jelikož

duchovně povznášejí ostatní lidi, mají žít z darů a také jich mnoho ze samotných darů žije.

Další fakt, který mohl posílit tento názor v Čechách a na Slovensku je fakt, že když léčitel bral peníze za své šarlatánské služby (nikoliv prodej bylin), pak se o mu většinou stalo něco nehezkého, na čemž se podílel zejména státní aparát. Léčitelé si tedy neříkali o peníze, jelikož kdykoliv mohl přijít někdo, kdo byl tajný. Fungovalo tedy nepsané pravidlo, že léčitelé dostávali komodity a ty nezdědka kdy směňovali za ostatní věci, které potřebovali.

První názor je dosti zvláštní, zejména při představě, že by léčitel musel vydělat na své živobytí prací a ve svém volném čase se zdarma věnovat mnohdy velmi náročné praxi, jelikož jde o práci s lidmi, studovat, zlepšovat se, konzultovat. Následkem toho by zřejmě trpěl jeho osobní život a jeho blízcí. Nehledě na častou nutnost vlastnit prostory, nebo mít v pronájmu nemovitost, kde by vykonával svou praxi po pracovní době. Pokud lidé říkají, že léčitel má dar od Boha a neměl by díky němu vydělávat nebo se živit, tak pak by neměli měřit dvojím metrem a stejně tak by se měli vyjadřovat na adresy spisovatelů, sportovců, malířů a ostatních povolání, která vyžadují nějaký ten talent do vínku.

Znám ženu-léčitelku, která se věnovala takovéto pomoci lidem, a řekl bych, že ve výsledku byla opravdu úspěšná. Neměla však podnikavého ducha jako mnozí, kteří zdaleka nedosahovali jejích kvalit. Bylo pro ni těžké, i když byla matkou samoživitelkou, říkat si o peníze. Z mého pohledu to byla i částečná absence podnikavosti v této práci doprovázené pokorou, která jí po čase donutila změnit živnost na výdělečnější. V poslední době pracovala jako realitní makléř a slavila úspěchy. Říkala, že se snaží chovat k lidem tak, jak si sama přeje, aby se oni chovali k ní. Všichni lidé při pomoci ostatním nemusí být hnáni vidinou zisku nebo seberealizace své egocentričnosti.

8.6.3 Nemusí být snadné najít léčitele, který opravdu pomůže

Úřednice ze středočeských Sedlčan sdělila, že by k někomu cizímu jen tak nešla. Avšak když měla její švagrová problémy s neteří, navštívili přibližně dvacet léčitelů, než našli takového, který jim vyhovoval a následně pomohl. Dále však pokračuje velmi nešťastnou příhodou. Není to dlouho, co v jejím okolí zemřel pán, jehož manželka věřila ve své schopnosti. Věřila ve svou schopnost manžela uzdravit, ale to se nestalo. Nelze tedy než souhlasit s tvrzením, že můžeme narazit na člověka, který nás pro pár tisíc nechá zemřít. Na straně druhé můžeme mít štěstí a setkat se s někým, kdo doslova za hubičku zachrání život nám nebo našim blízkým.

Takřka identického názoru je i A.Š., která nepochybuje o existenci lidí nadaných zvláštní „kosmickou silou“, díky níž jsou schopni pomáhat ostatním. S povzdechem však dodává, že i na tyto „boží lidi“ se nabalili dobrodruzi a zlatokopové, kteří napáchali mnoho zlého jak v konkrétních osudech lidí, kteří se na ně s dobrou vírou obrátili, tak i obecně reputaci celkového lidového léčitelství a všech nějakým způsobem spřízněným oborům.

M.M. si není jistý definicí léčitelství, jelikož se za léčitele může považovat kdokoliv. Jak tedy rozeznáme člověka s léčitelskými schopnostmi od podvodníka? M.M., jako mnozí jiní, věří v samouzdravující sílu organismu. Je si také vědomý faktu, že hranice našeho poznání jsou stále obklopeny notně obsáhlou „oblastí nepoznaného“. To by mělo vést lidi ke zdrženlivosti v úsudcích a ochotě připustit existenci jevů, které se nám zatím mohou zdát jako soubor podezřelých názorů nebo dokonce snůška nesmyslů.

V diplomní práci již došlo ke zmínce případu respondentky, kdy jí před devatenácti lety léčitel provedl manipulaci páteře, což vedlo k přetrvávajícím potížím K.M. Tato devěťadvacetiletá zdravotní sestra napsala i o přátelích, kteří jí moc pomohli například pomocí reiki. Přesto bohužel dodnes trpí bolestmi páteře a s tím spojenými dalšími obtížemi.

8.6.4 Názor léčitelky

Léčitelka a překladatelka nejen esoterické literatury I.M. zažila v životě prý mnoho „zázraků“, které se nedají vysvětlit samotným „racionálním“ myšlením. Z počátku prý byla velmi racionální a intelektuálně zaměřená, rozhodující změna prý nastala, když její rozum nebyl schopen poskytnout určité důkazy, proč by se některé věci nemohly dít. Rozum tedy musel připustit, že existuje něco jiného, něco co sám nedokáže dokonale poznat, a tak její kroky vedly až k samotnému lidovému léčitelství.

8.6.5 Rozhovorem získané informace

Díky rozhovorům lze obohatit tuto práci o několik zajímavých názorů. Při jednom z nich mi dobrý známý sdělil svou úvahu, která poukazuje na pokrytectví. Mnoho lidí prý je proti homeopatii, ale když nebude zbytí, rádi jí využijí. To bezesporu pokrytectví je, ale jak dobře víme, tonoucí se mnohdy stébla chytá. Jedna má známá mi vyprávěla, že homeopatické léky jí pomáhají lépe zvládnout chemoterapii.

Výše zmíněný známý také hovořil o doktorce, která dle jeho úsudku šla za penězi, předepisuje jen homeopatika o nejnižší potenci. Tedy ty, kterými se dle jeho slov nedá nic zkazit. Pro léčbu dvou dětí je nutné i vstupní vyšetření jejich matky. Ta by si tedy na první návštěvu měla připravit částku okolo třech tisíc korun a neměla by zapomínat ještě na s sebou mít případnou rezervu na nákup homeopatických přípravků.

Měl jsem možnost mluvit se známým ohledně věcí, které se vyskytují v mé práci. Udivil se, když zjistil, že někteří léčitelé byli trestně stíháni, rozhodně ne proto, že by byl přívrženec léčitelství. Po připomenutí si vzpomněl na případ jednoho léčitele. A okomentoval to způsobem, že v těchto případech by lidi měli už na obličejí poznat, že něco není v pořádku. Jenže ono se lehko radí od stolu.

Dobrý známý, obvodní lékař mi při konzultaci ohledně diplomní práce vyprávěl zkušenost, kterou měl s dvojicí léčitelů. Tento pár za ním přišel s nabídkou vzájemné spolupráce. Prý působili příjemným dojmem, ale za nějaký čas u nich byla provedena policejní prohlídka a byly nalezeny děti, které rodiče „léčitelů“ nechali. Můj známý říkal, že děti byly snad v ještě horších podmínkách, než v koncentračním táboře.

Také se prý opakovaně setkal s pacienty, kteří přerušili oficiální léčbu a přijali alternativu v podobě léčitele, která byla v dané chvíli příjemnější a pacient se prý i cítil lépe. Když se dostavily následky, pacient už znovu za léčitelem nešel. Posléze se navrátil zpět ke svému lékaři a chtěl napravit, co promeškal. Smutným dodatkem je zde nezbytné slovo pozdě. V případě beznadějně nemocných, lze využít placebo efektu léčitele, podobně jako například alternativy k alkoholu.

Když jsem na internetových fórech sháněl informace k tématům ohledně mé práce, někteří lidé mě soudili a útočili na mne. Jiní chtěli doporučení nebo radu. Tak dlouho jak bude lidstvo, budou i různé názory na všechny aspekty našeho žití. Někteří se staví na stranu pro nebo proti léčitelství, jen kvůli předsudkům, někdy je to přijetí cizího názoru, v lepším případě vlastní zkušenost, ať už je jakákoliv.

8.6.6 Oficiální spolu s alternativním přístupem mohou při léčbě vytvořit jistější kýžený efekt

Snad neexistuje mnoho pádných důvodů, proč by měl léčitel zrazovat lidi od oficiální léčby, i kdyby to bylo zapříčiněno vlastní zkušeností, šlo by o velmi neprofesionální jednání. Podobně jako bych klientům říkal, že můj výrobek je lepší než konkurenční. Spousta postupů léčitelů je nepochybně neslučitelných s léčbou klasickou, přesto by případné rozhodnutí mělo být vždy na svobodné vůli každého z nás.

V případě, že pacient navštíví léčitele, ze kterého má pocit, že mu přispívá ke zlepšení či udržení jeho stavu, pak vidím jako prospěšné vhodně spojit oba způsoby léčby. Určitě v takovém případě nebude na škodu obě strany informovat o svém rozhodnutí, a pokud nedojde k aroganci jedné či více stran, nebo problému v protichůdnosti obou přístupů léčby, pak by mělo dojít alespoň k malé kumulaci pozitivních efektů. Z vlastní zkušenosti vím, že někteří lidé podstupují oba zmíněné způsoby léčby takřka simultánně, ale někdy mají ostych tuto informaci komukoliv sdělovat.

Ošetřující lékař podléhá nutnosti jednat podle postupů lege artis. Léčitel by se určitě neměl hnát za bohatstvím a slávou tím, že by pomáhal lidem jen v případě, že budou podstupovat léčbu pouze a jen u něj. Následující zkušenost P.V. koresponduje právě s názorem na podstoupení obou způsobů léčby.

„Před dvěma lety jsem onemocněla rakovinou mozku. Lékaři mě odoperovali a poslali na chemoterapii, která trvala po dobu půl roku, a na ozařování. Při pobytu v nemocnici mě navštívil léčitel, který měl úplně jiný přístup k mému zdravotnímu stavu. Po propuštění z nemocnice po operaci mě začal navštěvovat léčitel u mě doma. Byla jsem na tom špatně a nesměla jsem jezdit dopravními prostředky kvůli snížené imunitě. Léčitel mi pomáhal bez jakýchkoli přípravků, kromě jednoho, který se k němu dostal náhodou kvůli testování a sám ho užíval a nabídl, že pokud ošetřující lékař nebude proti, což nebyl, že mi prodá zbytek za poměrnou cenu, což opravdu odpovídalo.

Léčení probíhalo dvěma způsoby.

První způsob, tedy nablízko, probíhal nejprve uklidněním, popovídáním si a poté se přistoupilo k léčbě vsedě a léčitel působil rukama. Na operované části hlavy jsem cítila tlak a jakési brnění, nedokážu to lépe popsat, rozhodně to nebylo nepříjemné.

Při nevolnosti, kterou jsem měla hlavně při chemoterapii, byl používán jak první způsob léčby, tak léčba na dálku. U těchto nevolností jsem léčiteli volala nebo napsala zprávu a vysvětlila obtíže. Když se nestačil ten den věnovat léčbě, pracoval druhý den. To znamenalo, že i práce na dálku zafungovala až v době léčitelova působení. Musím však říci, že už při telefonickém sdělování léčiteli se nevolnost zčásti snížila, jako kdyby léčitel působil již částečně při telefonickém hovoru. Neřekla bych, že šlo jen o placeboefekt, když se výrazný efekt dostavil až při působení léčitele, který se práci na dálku většinou věnoval až k večeru, ale dopředu jsem nikdy přesně nevěděla kdy.

Vzpomínám, že jednou přijel jen na návštěvu, kdy rukama neléčil, jen jsme rozebírali mou situaci, kdy jsem se léčiteli svěřovala se svými životními zkušenostmi. Při této návštěvě chtěl, abych malovala obrázky a byla povahou více „labuť“. Bylo to přesné působení na mé povahové vlastnosti, kterými člověk může sám sobě ubližovat.

Léčení na dálku bylo bezplatné, placení za návštěvy (300 až 500 Kč) jsem prosadila, i když nechtěl nic anebo méně.

Při jedné návštěvě byla přítomná i má maminka, která po krátkém léčebném sezení zaznamenala zklidnění a návrat tělesné energie. Dle mého názoru však chtěla, aby léčitel během návštěvy dal veškerou energii léčby mně. Jednou se na konci návštěvy věnoval i mému čtrnáctiletému synovi, na něhož působil také velmi pozitivně.

Léčitel má um léčivého působení, způsob léčby, přístup kdykoli bylo třeba, i rady přes SMS při dlouhodobém pobytu v nemocnici při chemoterapii a ozařování a přístupu k dalším onkologickým pacientům. Rozhodně mělo léčení efekt, který nikdy nenarušoval oficiální léčbu lékařů.

Všechny návštěvy měly uklidňující účinky. Věnoval více času a trpělivosti k celkovému zklidnění a vyrovnání se s touto nemocí a přímo vyzařoval kladnou energii, která na mě účinkovala, jako když v ponuré zimě vysvitne teplé a zářivé sluníčko.“

Nyní pobírá invalidní důchod a pracuje na částečný úvazek u svého dřívějšího zaměstnavatele. P.V. dosáhla vysokoškolského vzdělání v oboru ekonomie.

8.6.7 Příspěvky lidí, kteří navštívili léčitele

V tomto případě hovoří studentka vysoké školy o své zkušenosti. Zmiňuje se i o třech nedávných sezeních u léčitele. Studentka se také vyjadřuje k léčitelovu působení na dálku a aspektech, které jsou pro ni důležité.

„Navštívila jsem léčitele doposud celkem třikrát. Původně jsme věru nevěděla, co se bude dít. A i kdybych věděla, asi bych tomu nevěřila, pokud bych to skutečně nezažila. Mé pocity při samotném léčení jsou stěží popsitelné a těžko definovatelné, přesto jsou tak reálné a neskrývané, že je nelze popřít. Je velmi zvláštní cítit jakoby hmotné doteky bez zjevného dotýkání, cítit energii když se vlastně nic neděje. A stejně jak to přijde, tak to dokáže ihned zmizet. V jednu chvíli se vám motá hlava, nebo cítíte doteky nebo tlak třeba i uvnitř těla a říkáte si „co to je?“ a pak to dokáže stejně rychle zmizet. A rozhodně se to nedá brát jako nějaká vlastní či cizí sugesce. Těžko si člověk dokáže představovat pocity, které nikdy nezažil.

Sama osobně věřím na nadpřirozené věci, v léčitelství jsem dříve moc nevěřila. Nebo spíše řečeno, věděla jsem, že tu ti lidé jsou, že něco dělají a že můžou pomoc, ale nikdy bych nevěřila, že člověk může skutečně tak silně cítit jejich činnost.

Jevy, které se v tu chvíli dějí, nedokážu vysvětlit, ale mohu říci, že jsou.

V mém případě došlo i ke zlepšení a to především v oblasti bolestí. Dříve jsem měla bolesti pořád a po sezení jsem poprvé zažívala delší dobu bez bolestí, což bylo pro mě velkým darem. Nešlo ovšem jen o fyzickou stránku. Uvědomila jsem si i jiné věci, které se týkají spíše oblasti myšlení a psychiky. Řekla bych, že po léčení se tedy nezlepšil jen můj fyzický stav, ale také jsem byla klidnější, vyrovnanější, uvěřila jsem si pár věcí. Myslím si, že jsem se stala i sebejistější.

Zvláštní bylo, že já nejsem moc důvěřivý člověk a lidem se příliš neotvírám, i když k nim mám důvěru. Při sezení jsem se ovšem dokázala otevřít jak ještě nikdy. Otevřít zcela mysl a mluvit o věcech, o kterých normálně nemluví a některé jsem si třeba ani neuvědomovala a hlavně jsem cítila, že můžu mluvit. Neměla jsem zábrany.

Ne vždy je samotné léčení příjemné, setkala jsem se i s ději, pocity, které mi příjemné nebyly. Ovšem nutno podotknout, že když mě prohlíží doktor, tak to také není příjemné a většinou je to u doktora nepříjemnější, než u léčitele. Člověk někdy mívá i strach, jelikož se s ním dějí věci, které nedokáže vysvětlit a vlastně ani neví, kam směřují, proto si myslím, že je toto velmi založeno na důvěře k léčiteli a pokud ta důvěra není, nemá to tzv. smysl.

Dokonce jsem zažila i léčení na dálku, kdy daný léčitel byl na icq stejně jako já a snažil se mi pomoci. Upřímně jsem nevěřila, že by něco takového mohlo jít. Přesto jsem vnímala pocity, jako kdyby šlo o osobní setkání, možná ne tak silné, ale byly. Podruhé, když jsem toto zažila, jsem opět neměla zcela důvěru, ne přímo v léčitele, ale spíš z hlediska vážnosti situace, kdy bolesti byly už velmi neúnosné. Po chvíli, kdy jsem si ujasnila, že věřím a jsem přístupná, se i můj stav zlepšil a bolesti po chvíli odešly. Jak jsem byla v tu chvíli vděčná, se asi ani nedá mluvit.

Pochopit, že jde pomoci léčením takto na dálku, se ani nesnažím, jelikož je to nad mé chápání a opravdu zcela nevysvětlitelné. Skoro mě to až děsí!!!

Jsem ráda, že jsem se dostala tam, kde jsem a dostala se také k osobě, léčiteli, který má moji důvěru a vím, že jí záleží na tom, aby mi pomohl.

Z finanční stránky jsem spokojená, je brán ohled na to, že jsem student. Čekala bych i vyšší ceny.

Sama nevím, zda mě samotné léčitelství dokáže zcela uzdravit, přesto mi pomáhá, což je nejdůležitější, a proto jsem ochotná a ráda budu pokračovat v tomto přístupu k léčbě.“

Matka a manažerka H.K. měla svou první zkušenost s léčitелеm ve svých 10 letech. Vinou rychlého růstu jí otékaly klouby. Léčitel jí položil ruce na viditelně oteklá kolena a do pár minut byly otoky pryč. Následně se věnoval „čištění aury“. Pacientka uvádí, že zřejmě tak důkladně, až na ní šly mdloby a nakonec omdlela. Také dodává, že občas je jí na omdlení i dnes, když léčitel působí, jak sama říká příliš silně. H.K. také má nezapomenutelnou zkušenost díky metodě SRT (Spiritual response therapy – nemá oficiální překlad, jde o formu práce s „vyšším já“). Ještě nikdy prý do té doby nezažila takové střídání pocitů během dvou hodin. Nezapomíná doplnit, že celé sezení vyvrcholilo neuvěřitelnou euforií a pocitem „teď dokážu úplně všechno“. Nesmí prý ještě zapomenout zmínit „malé zázraky“ v podobě „opravených“ zádových svalů, bolestí hlavy a doslova hmatatelného pocitu mizení bolesti zubů. Z dřívějšího sezení čerpá dodnes a doufá, že ještě mnoho let bude.

Další, kdo byl do dotazníku ochoten uvést svou zkušenost s léčiteli je P.M., svou zkušenost ze setkání se třemi léčiteli popisuje jako velice kladnou. Důvodem těchto návštěv byla nesmyslnost léčení důsledku, nikoliv příčiny (jak uvádí na adresu lékařů), přesto vidí ideální situaci, ve stejné podobě jako A.Š a mnozí další, tedy ve spolupráci léčitelů s lékaři. V prvním případě léčitel diagnostikoval nemoc tam, kde lékaři nepochodili a naordinoval dvou měsíční čajovou kúru a dietu. Další setkání bylo s léčiteli, kteří prostřednictvím „energie“ napravili fyzický symptom psychického problému. „Poté se mi rozsvítlo a uvědomila si, že vlastně vím.“ Dodává vědecká pracovnice.

8.7 Léčitelství v současnosti

Odjakživa existuje lidové léčitelství, fungovalo za středověkého pálení čarodějnic i za totalitního režimu. Není důvod myslet si, že nebude nadále fungovat bez právní úpravy. Mnohým léčitelům ani nevadí absence živnostenských oprávnění s názvem léčitelství. Zajisté chybí kontrola, která by opravňovala léčitele k výkonu jejich činnosti. Kdo by ale prováděl takovou kontrolu? Uznávání léčitelé nebudou marnit svou energii, když mohou pomáhat svým pacientům. A kdo jiný by dokázal kontrolovat, než profesionál z oboru? Spousta léčitelů svou praxi ukončuje ve velmi vysokém věku, takový zkušený léčitel již většinou chce mít klid a zřejmě by se nezabýval kontrolou ostatních kolegů.

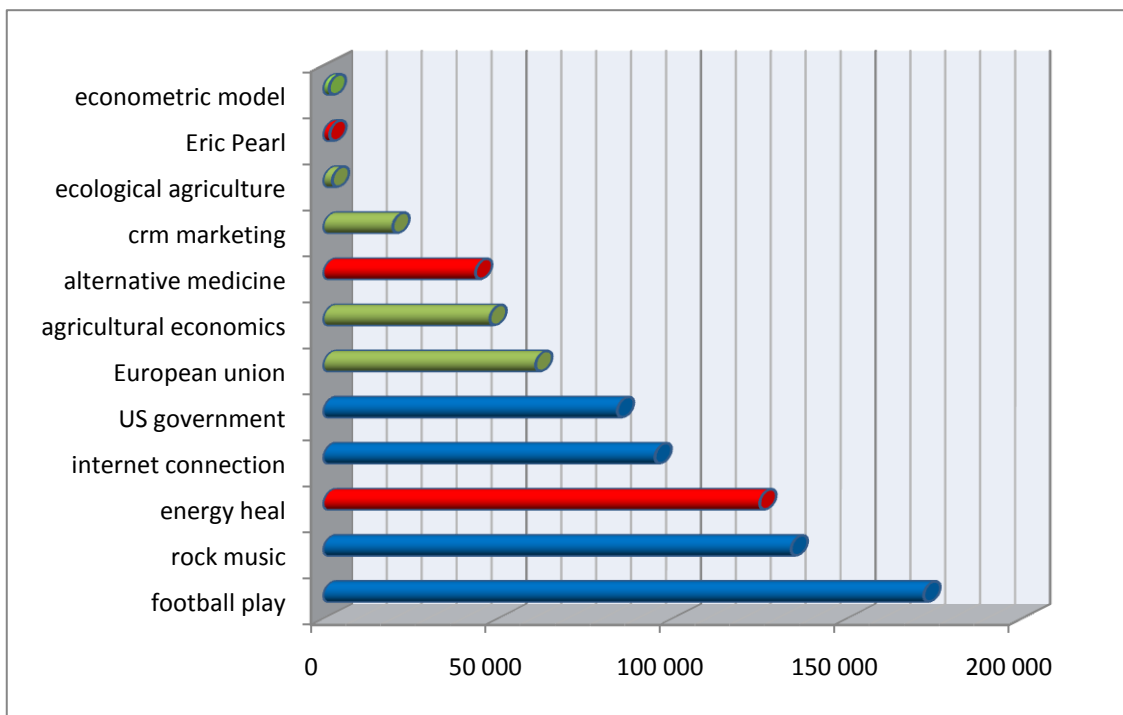
V současné podobě v rámci lidového léčitelství nemůže být zavedena obdoba dle standardu léčení *lege artis*. Již byla zmíněna různorodost příčin, jež mohou vyústit k stejnému fyzickému projevu. Nelze však zapomenout, že jednotné postupy nedodržují prakticky ani žáci jedné školy, ať už jde o školu léčení Barbary Ann Brennan, či například školy Čchi-kung. Většina léčitelů totiž využívá svou intuici, nebo své schopnosti, které se, již dle nesčetné literatury, různí a to někdy naprosto zásadně.

Výsledky šetření ukazují, že lidové léčitelství má pro nezanedbatelnou část lidí ohromný význam. Někteří lidé v dnešní době navštěvují pouze léčitele či praktiky alternativní medicíny. Přesto se nevyjadřují příliš přívětivě směrem k zakázání ani k přijetí léčitelství. V celém světě jde o poměrně významný fenomén s nespočtem knih a internetových stránek zabývajících se tímto tématem. Česká vláda by tedy neměla tuto problematiku nechat ležet ladem. Na jedné straně kvůli zájmu veřejnosti o tato témata, na straně druhé například pro řešení otázky šedé ekonomiky a to i s přihlédnutím k faktu, že evropský parlament v červnu roku 2007 vyzval členské země, aby tyto otázky řešily. Nelze však jednoznačně určit, zdali vlády nemají primárně řešit například stávající problémy plynoucí z dopadů ekonomické krize a až posléze se věnovat tématům, která přesto, že jsou nevyřešená, nenadělají o mnoho problémů více, nežli v letech minulých vinou absence dostačující úpravy.

8.7.1 Energetické léčení na internetu

Tabulka ukazuje srovnání četnosti stránek v tisících, které vyhledávač Google najde při zadané kombinaci dvou výrazů. Modře jsou vyznačeny náhodně zvolené výrazy, kde bylo očekávání na časté vyhledávání. Červeně jsou zbarveny výrazy, které hrají stěžejní roli v této diplomní práci. Zeleně jsou vyznačeny výrazy, které se úzce pojí k náplni výuky či předmětů na ČZU. Samotné grafické znázornění by mělo zvýraznit váhu zkoumané problematiky, jelikož je vidět, že na samotné energetické léčení nalezneme více odkazů nežli při googlování spojení dvou slov jako evropská unie, nebo americká vláda. Čísla na ose x jsou nalezené shody v tisících pro daný pár slov. Spojení dvou slov *energy* a *heal* bylo zvoleno, aby došlo k vyhledání například jak *energy healing*, tak *energy healer*, z důvodů ne příliš jednotné terminologie, zřejmě tak energetické léčení nepokryje veškeré odkazy zabývající se tradičními léčebně-energetickými technikami nebo třeba *reiki*.

Graf 8 – porovnání četnosti odkazů na vyhledávaná slovní spojení pomocí google.com

Zdroj: vlastní zkoumání za pomoci aplikace google.com

Na internetu je věnováno více místa doktorovi a léčiteli jménem *Eric Pearl* než spojení *econometric model*. Na doktora Pearla, na síti s použitím vyhledávače, uživatel nalezne 1 840 000 odkazů. To je jen o třetinu méně než veškeré vyhledávání ekologického zemědělství v anglickém jazyce. Tento léčitel na internetu dokonce zaujímá více místa než držitel zlatého míče Pavel Nedvěd, hokejista Jaromír Jágr, nejlepší oštěpař konce minulého století Jan Železný a světový rekordman v desetiboji Roman Šeberle dohromady. Pro upřesnění poslední tři sportovci jsou držiteli v součtu 8 olympijských medailí, z toho pěti zlatých.

Na české lokalizaci googlu vyhledávač nalezne o několik tisíc odkazů víc při zadání *lčba energií* než při vyhledávání spojení *klasická medicína*. Ještě lépe si stojí *alternativní medicína* s celkovým počtem přibližně čtvrt milionu odkazů, což je téměř dvojnásobek stránek, než který nalezneme zadáním dvojice *dopravní přestupek*, který většina řidičů již někdy řešila. Dokonce ani *studentská sleva*, mnohdy využívaná jako marketingový tah, nedosáhne ani na třetinu zmínek jako *alternativní medicína*. Tento přehled měl za úkol ukázat, jakou váhu má alternativní přístup ke zdraví na českém webu, který odráží zájmy domácností s přístupem k internetu.

Přednostně byla zvolena spojení v anglickém jazyce, jelikož je používán takřka celosvětově a není nutné v něm skloňovat, což vede k obtížnějšímu vyhledávání.

9 ZÁVĚR

Již sám Hippokrates řekl, že přírodní léčebné síly v každém z nás jsou největší silou v uzdravování. Zvolení cesty léčitele je náročné, mnohdy nemusel pomoci léčitel, ale pouze vlastní síla, jenže jak to odhalit.

V knize *Mumie u jídelního stolu* od autorů Carlsona a Kottlera je psáno, že psychoterapie je druhý nejtěžší obor práce s lidmi, hned po práci letového dispečera. Některé způsoby léčitelství, na rozdíl od většiny psychoterapeutických škol, se věnují nejen duši a mysli, ale i tělu a často i širšímu časovému spektru. Možná je tedy léčitelství ještě náročnější svou obsáhlostí. V některých vyspělých kulturách tito lidé vzbuzují posměch a přijímají nevraživost svého okolí, i přesto, že jejich inteligence, schopnosti, dovednosti či vzdělání by jim mohly zajistit vyšší životní standard. Někteří z těchto lidí si své „povolání“ vybrali a berou jej jako poslání, jiní jako honbu za nedobytností svého ega, nebo i záměrný podvod. Kultury, které léčitelství a odvětví úzce spjatá vnímají jako poslání, k těmto lidem mají úctu. V mnohých nám blízkých kulturách se může léčitel dostat do problémů minimálně ze dvou stran. Jednak bude-li poskytovat služby, ke kterým nebude oprávněn – např. psychoterapie. Nebo bude například vystudovaný doktor medicíny, nebo psycholog a využije-li i osvědčené léčitelské techniky a postupy, pak zřejmě dojde k jednání odporující lege artis a dle závažnosti může dojít k odebrání oprávnění k výkonu studované profese.

Z názoru respondentů jasně vyplývá fakt, že lidoví léčitelé měli na dotazované ve většině případů velmi příznivý vliv, a to jak na jejich neduhy fyzické, tak na stránku jejich osobního vývoje. I přes takovýto závěr samotné zavedení živnosti přímo pro léčitele bylo vyhodnoceno vlivem nejednotných odpovědí jako zbytné. Respondenti většinou zmiňovali fakt, že se léčitelství daří i bez zásadní právní úpravy. Téměř nikdo z dotazovaných si nedokázal představit, kdo a jak by léčitele kontroloval a zpravomocňoval. Většina respondentů by ale ocenila, kdyby se podařilo aplikovat adekvátní způsob kontroly. Bylo by vhodné, kdyby došlo ke spolupráci lékařů s léčiteli. Tento výrok se několikrát opakoval.

Rozličnost názorů skeptiků a výběrového vzorku naznačuje, podobně jako celá studie, že je léčitelství ve většině směrů obtížně pozorovatelné vědeckými a technickými prostředky. Tedy pokud vůbec, při své obsáhlosti, může takovýmto způsobem být zkoumáno, pro získání jasných objektivních výsledků.

Vycházejí z přesvědčení zkoumané skupiny, že léčitelství může mít na choré nezanedbatelně blahodárný vliv, je nutno podotknout, že lidové léčitelství bude v očích veřejnosti vždy silně ovlivněno tím, jací lidé jej budou provozovat.

Pokud by došlo k právní úpravě léčitelství například zavedením živnosti na toto téma, pak by nejspíš v očích veřejnosti touto legalizací došlo k zvýšení jeho prestiže. U některých léčitelů by mohlo dojít i k případnému očištění někteří by zřejmě nemuseli uspět u možných kontrol.

Osobní názor je takový, že samotná úprava nikoho nevytléčí. Složitost jakéhokoliv ověřování či prokazování by byla jistě enormní a mně samotnému přijde, že ač jsem spíše příznivcem léčitelství jako celku, tak by nyní měl státní aparát věnovat více pozornosti jiným tématům, která jsou pro společnost důležitější, než realizování úvahy o uvedení léčitelství mezi živnosti. Přesto by nemělo dojít k jejímu úplnému vyloučení, například i proto, kolik miliard ročně není zdaněno v této profesi.

Záhodné by však mohlo být akreditování některých organizací. Na základě jejich osvědčení by lidé mohli získávat živnostenský list ne přímo na lidové léčitelství, ale na určitou metodu. Jednou z nich je například masáž Shia-tsu, která je například ve Velké Británii již hrazena ze zdravotního pojištění. Jelikož za tolik let samostatnosti naší republiky nedošlo k žádnému smíru mezi skeptiky a léčiteli, bylo by vhodné doporučit, aby snahy o řešení neměly v úmyslu usmířit tyto dva tábory, ale aby byly názory a návrhy jak skeptiků klubu Sisyfos, tak Českomoravského svazu léčitelů umění zkoumány odděleně.

Podobně jako nelze lidem zakázat, aby někomu radili, tak by nebylo vhodné zakázat činnost léčitelů. Už jen samo pokrytectví – mnozí státníci léčitele navštěvují, dokonce i zvou na návštěvu a nyní by je zakázali a navštěvovali pod rouškou utajení?

Na lidové léčitele a obecně léčitelství dopadá temný mrak díky nešťastným případům sekt. Zejména vlivem charismatických vůdců, kteří své osobě rádi přiřknou nejen léčitelské schopnosti. Léčitelství ale může existovat bez manipulací a záměrné tvorby závislostí. Důkladný léčitel, podobně jako terapeut, by měl být pozorný v problematice utvoření psychických závislostí na straně jeho klientů a takovýmito následkům se nejen vyvarovat, ale snažit se jim i předcházet, což je často velmi nelehký úkol. Zřejmě i z tohoto důvodu dochází k žárlivosti a nejrůznějším nařknutím na osoby léčitelů.

10 SEZNAM LITERATURY

Knižní zdroje

- ANDREWS, Ted. *Průvodce léčitele*. Přel. Jana Velvarská. Praha: Ivo Železný, nakladatelství a vydavatelství, spol. s r. o., 2004. 274 s. ISBN 80-237-3878-X.
- BARDON, František. *Brána k opravdovému zasvěcení*. 6. vyd. Praha: Chvojtkovo nakladatelství, 1999. 242 s. ISBN 80-96183-01-7.
- HEŘT, Jiří., PEKÁREK, Luděk. *Věda kontra iracionalita: sborník přednášek*. 1. vyd. Praha: Academia, 1998. 169 s. ISBN 80-200-0710-5.
- HEŘT, Jiří., ZLATÍK, Čeněk. *Věda kontra iracionalita 3: sborník přednášek*. 1. vyd. Praha: Nosková, 2005. 193 s. ISBN 80-903320-3-X.
- CHOBOTSKÝ, P. *Čas senzibilů a léčitelů*. Lysá nad Labem: Vydavatelství Pěstitel, 1992. 160 s. ISBN – 80-901197-0-0.
- LENKOVÁ, Jitka. *Velká kniha alternativní medicíny*. Praha: Regia, 2001. 582 s. ISBN 80-86367-16-9.
- LIŠKA, Vladimír. *Tajemství Ježíše z Nazaretu*. Olomouc: Fontána, 2002. 285 s. ISBN 80-86179-85-0.
- MOODY, Raymond. A., PERRY, Paul. *Opětovná setkání*. Praha: Eminent, 2005. 169 s. ISBN 80-7281-208-4.
- ROHRBACH, Christof. *Léčení Kyvadlem*. Přel. Vlastimil Žert. Olomouc: Poznání, 2005. 104 s. ISBN 80-86606-34-1.
- WEISS, Brian. L. *Jedna duše mnoho těl*. Přel. Drahomíra Michnová. Praha: Metafora, 2006. 221 s. ISBN 80-7359-016-6.
- *Ilustrovaný encyklopedický slovník*. Praha: Academia, 1980., 976 s.
- *Tibetská kniha mrtvých*. Přel. Josef Kolmáš. Praha: Odeon, 1991, 165 s. ISBN 80-207-0334-9.
- *Léčivá moc vitamínů, bylina a minerálních látek*. Přel. Jarmila Kantová, Jiří Kanta. Praha: Reader Digest Výběr, 2001, 416 s. ISBN 80-86196-24-0.

- *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*. Praha: OP Diderot, 1997. 700 s. ISBN 80-85841-17-7.

Právní předpisy

- Nařízení vlády č. 469/2000 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností
- Nařízení vlády č. 140/2000 Sb., kterým se stanoví seznam oborů živností volných
- Nařízení vlády č. 209/2001 Sb., kterým se stanoví seznam živností, jejichž výkon je podnikatel povinen zajistit pouze fyzickými osobami splňující odbornou způsobilost
- Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- Zákoník práce č. 262/2006 Sb.

Internetové zdroje

- HEŘT, Jiří. *Stručný výkladový slovník českých skeptiků* [on-line]. [cit. 2008-06-17]. <<http://www.sysifos.cz/index.php?id=slovník&act=zobrazit&idd=&pismo=&vyraz=1209814800&heslo=Čc<i></i>hi-kung>>.
- HEŘT, Jiří. *Stručný výkladový slovník českých skeptiků* [on-line]. [cit. 2008-06-13]. <<http://www.sysifos.cz/index.php?id=slovník&act=zobrazit&idd=&pismo=&vyraz=1189079042&heslo=Léčitelství>>.
- *Hippokratova přísaha* [on-line]. [cit. 2008-06-17]. <<http://www.zsf.jcu.cz/hipokratova-prisaha/>>.
- KOVANDA, Václav. *Zázračný léčitel Jan Mikolášek* [on-line]. [cit. 2008-06-13]. <<http://tajemno.com/view.php?cisloclanku=2006020901>>.
- VILČEK, Ivan. *Na Slovensku zemřela žena u lidového léčitele* [on-line]. [cit. 2009-08-3]. <<http://www.novinky.cz/clanek/129068-na-slovensku-zemrela-zena-u-lidoveho-lecitele.html>>.

- *Televizní noviny před 15 lety na cestě s uprchlíky a léčitel před soudem* [on-line]. [cit. 2010-03-5]. <<http://tn.nova.cz/zpravy/domaci/televizni-noviny-pred-15-lety-na-ceste-s-uprchliky-a-lecitel-pred-soudem.html>>.
- DOHOVIČ, Svjatoslav. *Liečitel' podľa pitvy smrt' nezavinil* [on-line]. [cit. 2010-02-3]. <http://spravy.pravda.sk/vysledok-pitvy-ludovy-liecitel-smrt-zeny-nezavinil-f95-/sk_ckronika.asp?c=A071218_160301_sk_ckronika_p04>.
- VONDRÁČEK, Lubomír. *Poskytování zdravotní péče a nezdravotní čítí léčitelé* [on-line]. [cit. 2008-06-15]. <http://www.medicina.cz/odborne/clanek.dss?s_id=5438&s_ts=39384,7275>.
- ŠTECHOVÁ, Kateřina. *Lékař versus léčitel* [on-line]. [cit. 2008-06-15]. <<http://www.medatron.cz/d-info/nejnovejsi/047.php>>.
- SVOBODOVÁ, Ivana. *Sektář Jiří Adam: tyran, schizofrenik i léčitel* [on-line]. [cit. 2010-02-25]. <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/sektar-jiri-adam-tyran-schizofrenik-i-lecitel_62400.html>.
- *Sektář Adam, který zotročoval ženy zemřel* [on-line]. [cit. 2010-02-27]. <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/sektar-adam-ktery-zotrocoval-zeny-zemrel_91646.html>.
- POLACH, Roman. *Co je přírodní, to je zdravé. Opravdu?* [on-line]. [cit. 2009-01-09]. <<http://polach.blog.idnes.cz/c/124474/Co-je-prirodni-to-je-zdrave-Opravdu.html>>.
- HEŘT, Jiří. *Jak uzákonit kouzelnou alternativní medicínu a léčitelství?* [on-line]. [cit. 2009-01-09]. <<http://www.sysifos.cz/index.php?id=vypis&sec=1239011222>>
- <<http://platby-u-lecitelu.vyplnto.cz/>> stránky sloužili pro zadání a vyhodnocení dotazníkového šetření, jehož šíření bylo dobrovolné, respondenti přicházeli z různých stránek, např. xchat.cz, tetakaterina.cz, facebook.cz.

Obrázky

- <http://blockislandhealingarts.com/_wsn/page2.html>.
- <http://www.jenstejn.cz/jan_mikolasek.jpg>.

- <http://spravy.pravda.sk/vysledok-pitvy-ludovy-liecitel-smrt-zeny-nezavinil-f95-/sk_ckronika.asp?c=A071218_160301_sk_ckronika_p04>.
- <http://www.itcca.org/site/content/org/Master_chu_king_hung_20050809020307/life_of_master_chu_20050809020358/popup_showImage?popupImage=ChuChikung_20050820155132.jpg&language=en>.
- <<http://www.raggiodiluce.it/chakra.htm>> .
- <<http://www.theenergytherapiststudio.com/whatisenergytherapy.htm>>.
- <<http://lifeofenergy.co.uk/ReikiHealing.aspx>>.
- <<http://newwebsitemarketing.com/wp-content/uploads/2009/07/holistic-health-healing.JPG>>.

Ostatní

- HLOUŠKOVÁ, Lenka. Stává se Česko rájem sekt?. *Magazín práva*, červen 2008, s. 8-11.
- MAYER, Jan. *Lidové léčitelství v praxi a v právní úpravě*. Praha, 2008. Bakalářská práce na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze na katedře práva. Vedoucí bakalářské práce Pavel Pikola.

11 PŘÍLOHY

Příloha 1

Dotazník k diplomové práci

Prosím Vás o vyplnění dotazníku k diplomové práci s názvem Lidové léčitelství v právní úpravě a v praxi ČR. Dotazník pomůže zjistit mínění a zkušenosti veřejnosti v základních otázkách tohoto tématu. Dotazník je anonymní a slouží pouze pro účely diplomové práce.

U každé otázky zvolte pouze jednu možnost, která nejlépe vystihuje váš názor nebo pocity.

Nejvyšší dosažené vzdělání: a) základní b) výuční list c) středoškolské
d) vyšší odborné e) vysokoškolské

Otázky 4., 5., 6., označte pouze v případě, pokud jste u otázky 2. vybrali možnost a) ano

1. Věříte, že existují lidé, kteří mají mimosmyslové schopnosti?
 - a) Ano, zažil/a jsem událost/i, které ač mi nebyly vysvětleny racionální cestou, jsou přesto pro mne nepopíratelné a pojí se s osobou, která tyto schopnosti, dle mého úsudku má.
 - b) Ano věřím.
 - c) Byl/a jsem svědkem události, kde se stalo něco pro mne záhadného právě ve spojení s člověkem, který by mohl mít takové schopnosti, ale nejsem si příliš jist/á.
 - d) Nepřemýšlím nad tím.
 - e) Něco je možná zvláštní, ale správným racionálním postupem se dá odhalit, že mimosmyslové schopnosti či paranormální jevy neexistují.
 - f) Ne nevěřím
 - g) Ne, dokonce jsem byl svědkem odhalení podvodu skrývaným za lidské mimosmyslové schopnosti.

2. Navštívili jste někoho, koho byste označili, nebo se sám označoval za léčitele?

- a) ano b) ne

3. Navštívíte-li lidového léčitele, jaký bude váš důvod?

- a) Už mi pomohl dříve. b) Má mou důvěru.
c) Mám dobré doporučení na léčitele. d) Chci zkusit něco nového.
e) Neuvažuji o tom/necítím potřebu. f) Oficiální medicína mi nepomohla.
g) Oficiální medicína nemá mou důvěru. h) Chci jej jen vyzkoušet, stejně nic neumí.
i) Nenevštívím - nikomu takovému nevěřím.

4. I. Pocítil/a jste zlepšení vašich obtíží po ukončení sezení, nebo nedlouho poté?

- a) ano b) ne

II. Pakliže jste pocítil/a zlepšení, bylo ono zlepšení znatelné a řekněme nezanedbatelné?

- a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne

5. I. Pocítil/a jste při sezení něco, co jste si do té doby nedokázal/a vysvětlit? Nebo víte, že by takové vysvětlení bylo mylné či iracionální.

- a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne
e) Ano a nikdy předtím jsem nic podobného nezažil/a.
f) Necítil/a jsem nic a léčitel se mi snažil vnutit, že bych měl/a něco vnímat.

II. Pokud jste něco pocítil/a, dokážete si to vysvětlit nyní?

- a) ano b) spíše ano c) spíše ne d) ne

6. Uškodilo Vám někdy sezení u léčitele?

- a) ano značně b) ano částečně c) spíše ne d) ne

7. Myslíte si, že jsou léčitelé pro společnost prospěšní?
- a) Ano značně.
 - b) Pouze tím, že nabízejí alternativu k disciplínám oficiální medicíny.
 - c) Spíše ne, většina pomáhá maximálně na základě placebo efektu.
 - d) Ne, jedná se o podvod, který ohrožuje jak zdraví, tak i racionální myšlení.
8. Myslíte si, že by mělo být léčitelství uzákoněnou podnikatelskou živností?
- a) ano
 - b) spíše ano
 - c) spíše ne
 - d) ne
9. Léčitelství by mělo:
- a) Být podporováno a náležitě kontrolováno, kdo a jak jej provozuje.
 - b) Být kontrolováno, kdo a jak jej provozuje.
 - c) Není důvod, aby se situace měnila.
 - d) Podléhat větší trestní zodpovědnosti.
 - e) Být úplně zakázáno.

Jste-li ochoten/ochotna, můžete sdělit svou zkušenost pojící se s tématem léčitelství.

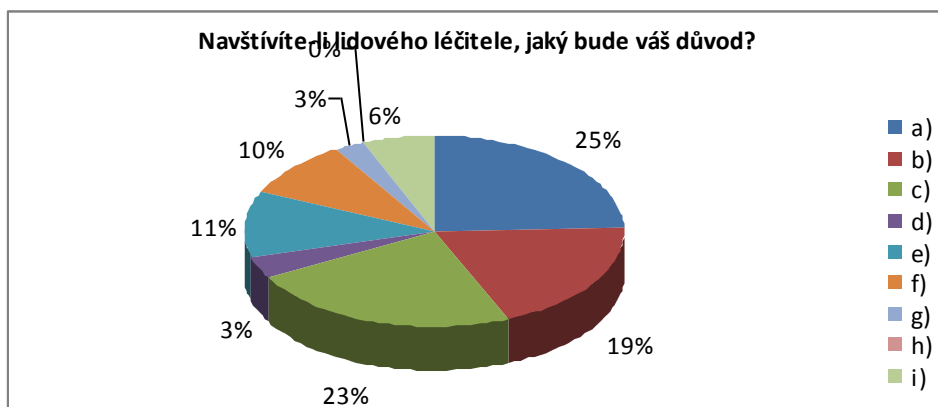
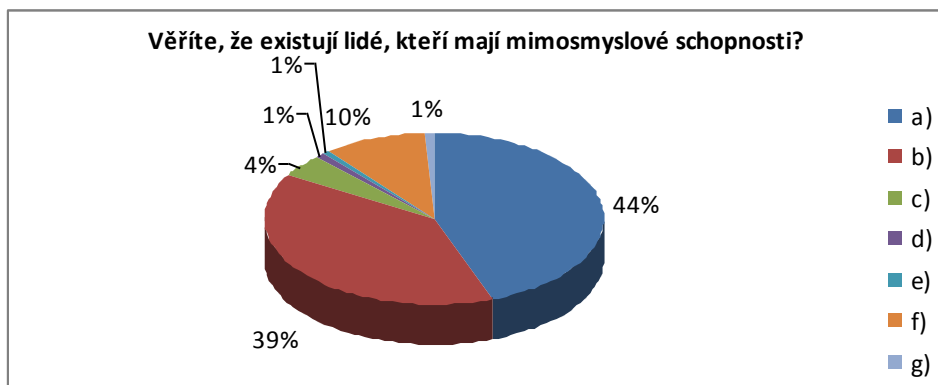
Neovlivní vyhodnocení dotazníku, ale nepochybně obohatí studii.

Děkuji za Váš čas a upřímnost.

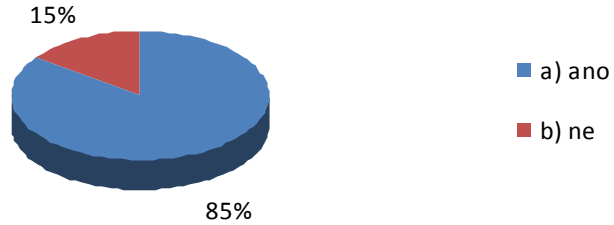
Příloha 3

Grafy a tabulky k prvnímu dotazníku

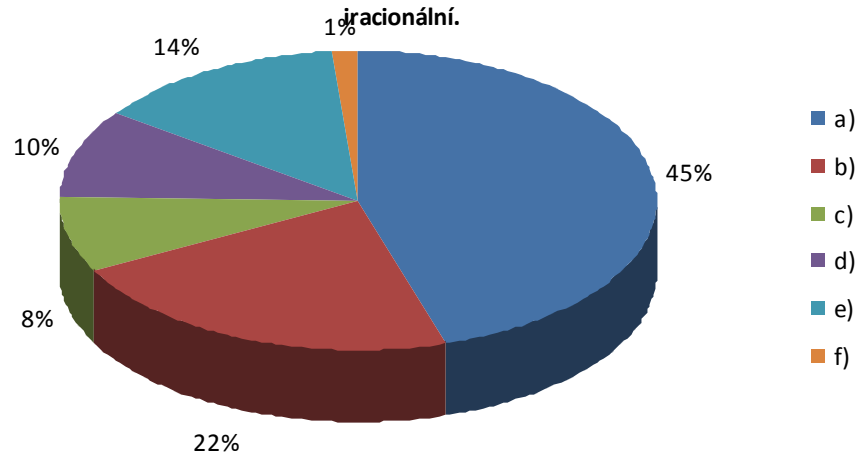
Grafy jsou řazeny postupně od prvního po poslední

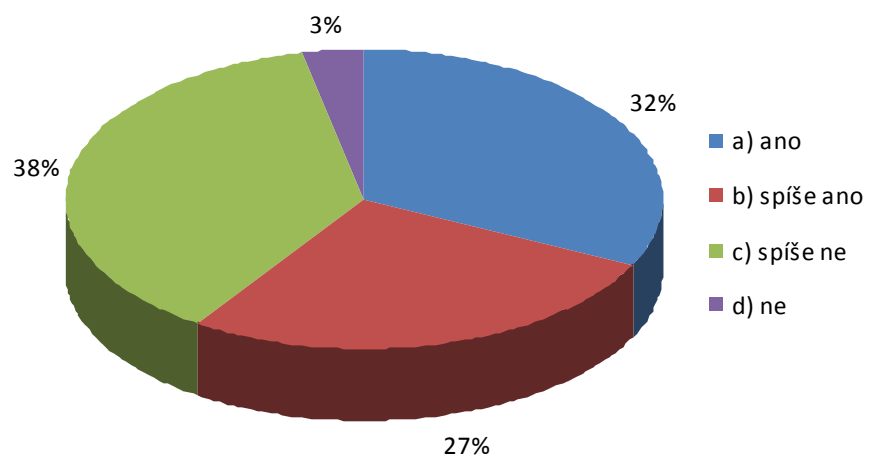
Pocítil/a jste zlepšení vašich obtíží po ukončení sezení, nebo nedlouho poté?

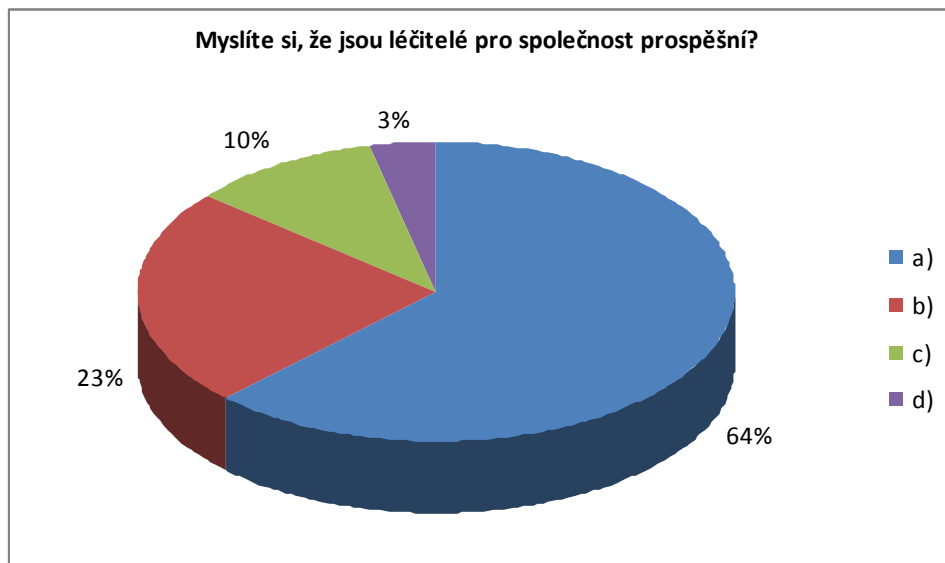
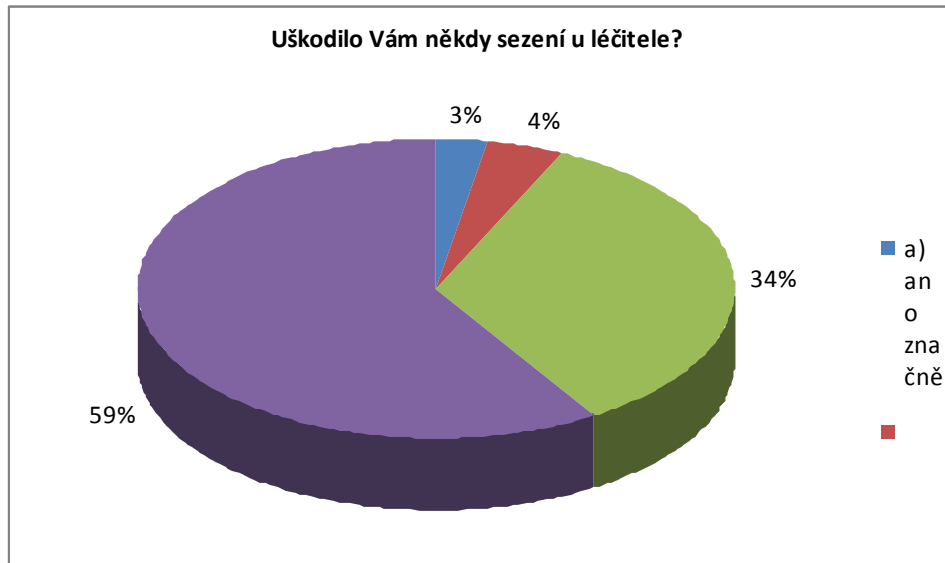

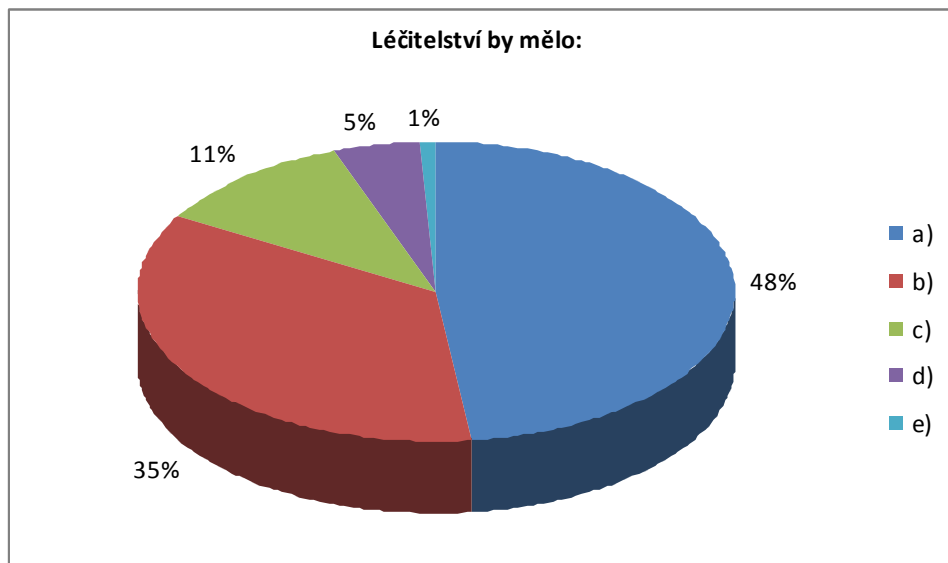
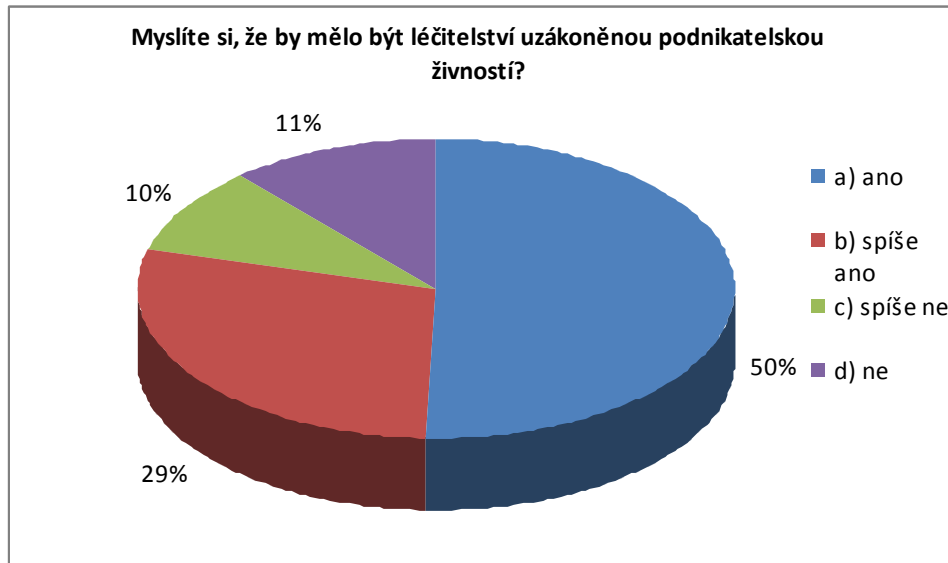
Pocítil/a jste při sezení něco, co jste si do té doby nedokázal/a vysvětlit? Nebo víte, že by takové vysvětlení bylo mylné či iracionální.

Pokud jste něco pocítil/a, dokážete si to vysvětlit nyní?

Příloha 4 – Závislost mezi sledovanými znaky

Otázka č. 2.

Navštívili jste někoho, koho byste označili, nebo se sám označoval za léčitele?

- a) ano b) ne

Otázka č. 7

Myslíte si, že jsou léčitelé pro společnost prospěšní?

- a) Ano značně.
 b) Pouze tím, že nabízejí alternativu k disciplínám oficiální medicíny.
 c) Spíše ne, většina pomáhá maximálně na základě placebo efektu.
 d) Ne, jedná se o podvod, který ohrožuje jak zdraví, tak i racionální myšlení.

Kontingenční tabulka

Otázka 2	Otázka 7				Celkový součet
	a)	b)	c)	d)	
a)	55	14	9	3	81
b)	17	13	3	1	34
Celkový součet	72	27	12	4	115

Tabulka hypotetických četností

Otázka 2	Otázka 7				Celkový součet
	a)	b)	c)	d)	
a)	50,71	19,02	8,45	2,82	81,00
b)	21,29	7,98	3,55	1,18	34,00
Celkový součet	72,00	27,00	12,00	4,00	115,00

Aby mohl být použit χ^2 test, nesmí být 20 % teoretických četností menší než 5 či některá z teoretických četností menší než 1. Podmínka není splněna, je zapotřebí agregovat skupiny, konkrétně odpovědi c) a d).

Kontingenční tabulka 2

Otázka 2	Otázka 7			Celkový součet
	a)	b)	c), d)	
a)	55	14	12	81
b)	17	13	4	34
Celkový součet	72	27	16	115

Tabulka hypotetických četností 2

Otázka 2	Otázka 7			Celkový součet
	a)	b)	c), d)	
a)	50,71	19,02	11,27	81,00
b)	21,29	7,98	4,73	34,00
Celkový součet	72,00	27,00	16,00	115,00

Nyní lze přejít k výpočtu χ^2 testu.

H_0 : Názor, zda jsou léčitelé prospěšní, není závislý na faktu, zda osoba navštívila léčitele či nikoliv.

H_A : Názor, zda jsou léčitelé prospěšní, je závislý na faktu, zda osoba navštívila léčitele či nikoliv.

Výpočet testového kritéria G

G_{ij}				Celkový součet
	0,3624	1,3237	0,0473	1,7335
	0,8633	3,1536	0,1128	4,1298
Celkový součet	1,2257	4,4774	0,1601	5,8632

$$\chi^2 = 5,8632$$

$$\chi^2_{0,1(2)} = 4,61$$

$$\chi^2 > \chi^2_{0,1(2)}$$

Na hladině významnosti $\alpha = 0,1$ zamítáme nulovou hypotézu o statisticky nevýznamné závislosti mezi sledovanými znaky. Tedy s 90 %-ní spolehlivostí byla prokázána závislost mezi názorem, zda jsou léčitelé prospěšní, a faktem, zda osoba navštívila léčitele. Z tabulky hypotetických četností je pak patrné, že lidé, kteří navštívili léčitele, mají lepší názor na jeho prospěšnost komunitě.

Pearsonův koeficient kontingence uvádí hodnotu $C = 0,2203$, tedy se jedná o slabou závislost mezi sledovanými znaky.

Jelikož kritická hodnota χ^2 testu na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ je rovna 5,99, na této hladině nelze zamítnout nulovou hypotézu o statisticky nevýznamné závislosti.

